



www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
"Naxçıvanbank" da
bir milyarddan
çox pul yoxa
çıxıb
yazısı səh.7-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 20 iyun 2025-ci il Cümə № 105 (8715) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Kahramanmaraşda "Azərbaycan" məhəlləsi açıldı



Prezident İlham Əliyev zəlzələdən zərərçəkmiş bölgədə mədəniyyət mərkəzinin də təməlini qoydu

yazısı səh.3-də

Ölkəmizə qarşı "dezo" mənbələrinin ifşası

yazısı səh.3-də

Ermənistan Hindistanla nə "pıçıl-daşır?"

yazısı səh.6-də

Naxçıvan Konstitusiyasında bunlar dəyişir

yazısı səh.7-də

Ermənistanda siyasi vəziyyət kəskin pisləşdi

yazısı səh.8-də

İran quyudan neçə ilə çıxıb bilər - sensasion təhlil

yazısı səh.9-də

Bir milyardlıq kəmərdən bu gün su gələcəyi vədi

yazısı səh.12-də

Bu ərazilərə zərbə endirməyin!

yazısı səh.9-də

Bakı-Qazax qatarında baha qiymət iddiasına cavab

yazısı səh.12-də

Rayon yollarında küçə ticarəti qadağan edilə bilər

yazısı səh.13-də

Bu çimərliklərə getməyin - rəsmi

yazısı səh.15-də

Prokurorlar da kabinetdə yaşlanmaq istəyir - 65 yaş qərarı...

yazısı səh.13-də

SƏRHƏDİMİZDƏN ABS-A MƏXFİ MƏLUMATLAR ÖTÜRÜLÜB - QALMAQAL

Azərbaycanı "sionist rejimini sərhədlərinə yaxın yerləşdirməkdə" ittiham edən Tehrana xain zərbə "qardaş" dediyi İrəvandan gəldi; AI missiyasının Qərbin göstərişi ilə məxfi məlumatlar topladığı təsdiqləndi



yazısı səh.5-də

Partlayan bombalar Azərbaycanı da "vurdu"

İranla savaşın uzanması idxal qiymətlərinin artmasına, inflyasiyaya və logistikanın kəsilməsinə səbəb olacaq

yazısı səh.4-də



Zakir Həsənovun
Minsk səfərinin
pərdəarxası

yazısı səh.6-də



Məleykə Abbaszadə

Hüquq fakültəsinə
qəbul balı
artırıldı -
səbəblər

yazısı səh.10-də



Bu gün
Paşinyan
Ərdoğanla
görüşür

yazısı səh.11-də



Ankarada Azərbaycan Silahlı Qüvvələr Günü qeyd olundu

Ankaradakı “Qazi Ordu Evi”ndə Azərbaycanın Türkiyədəki səfirliyi və onun nəzdində fəaliyyət göstərən Hərbi Attaşlıq Aparatının təşkilatçılığı ilə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin yaradılmasının 107-ci ildönümü qeyd olundu.

Azərbaycan və Türkiyə himnlərinin səsləndirilməsi ilə başlayan və Azərbaycan Respublikasının əməkdar incəsənət xadimi, Azərbaycan Respublikası Prezidentin fərdi təqaüdçüsü Abdulla Qurbaninin aparıcılığı ilə keçən tədbirdə Türkiyənin milli müdafiə naziri Yaşar Güler, Baş Qərargah reisi ordu generalı Metin Gürak, Quru Qoşunları Komandanı General Salcuq Bayraktaroglu, Hərbi Hava Qüvvələri komandanı general Ziya Camal Kadioğlu və nazir müavini Şuay Alpay, həmçinin beynəlxalq təşkilatların rəsmiləri, ictimaiyyət, KİV nümayəndələri və digər qonaqlar iştirak ediblər.

Tədbirdə Azərbaycanın Türkiyədəki hərbi attaşesi, general-mayor Zaur Zeynalov çıxış edərək Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin yaradılmasından danışdı, Türkiyə ilə Azərbaycan arasında dostluq və qardaşlığın sarsılmazlığını qeyd edib. Türkiyənin milli müdafiə naziri Yaşar Güler çıxışında Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin yaradılmasının 107-ci ildönümü münasibətilə təbriklərinin çatdıraraq iki qardaş ölkə arasındakı birlik və həmrəylikdən danışdı.

Hərbi attaşelərin iştirakı ilə baş tutan tortkəsilmə mərasimi də tədbir iştirakçıları arasında xoş duyğular yaradıb.

Çıxışlardan sonra tədbir bədii proqramla davam edib.



Azərbaycanda ət yenə bahalaşacaq?

Bu ilin yanvar-may aylarında Azərbaycana 19 min 935 ton ət idxal edilib. Dövlət Gömrük Komitəsi xəbər verir ki, bu həcmdə ətin dəyəri 41 milyon 132 min ABŞ dolları olub. Bunlar, ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə həcm baxımından 2 min 242 ton (10,1 %), dəyər baxımından isə 7 milyon 320 min ABŞ dolları (15,1 %) azdır. Hesabat dövründə ət idxalına çəkilən xərc Azərbaycanın ümumi idxal xərclərinin 0,4 %-ni təşkil edib.



Azərbaycanın 73,5 milyard dollar valyuta ehtiyatı var

Cari ilin birinci rübündə strateji valyuta aktivləri 2,5 milyard dollar artaraq 73,5 milyard dollara çatıb. Bu sözləri Azərbaycan Mərkəzi Bankının (AMB) Statistika departamentinin direktoru Samir Nəsirov cari ilin birinci rübü üzrə tədiyyə balansının təqdimatına dair keçirilən brifinqdə çıxışı zamanı deyib.

O bildirib ki, həmin dövrdə Azərbaycan neftinin 1 barelinin orta ixrac qiyməti təxminən 74 dollar, Azərbaycan təbii qazının 1000 kubmetrinin orta ixrac qiyməti isə 320 dollar təşkil edib.

Hafka” barədə ilginclik iddia



“Hafka” ləqəbi ilə tanınan azərbaycanlı iş adamı Hafiz Məmmədov müflisləşdikdən sonra, təxminən 10 ildən artıq müddətdə çoxsaylı əmlakının hesabına oliqarx həyatını davam etdirib. Lakin eks-milyonçu hazırda bütün əmlaklarını itirib.

Unikal.az xəbər verir ki, iş adamının “Milyonçular məhəlləsi” adlanan Məmməd Araz küçəsində 9 ədəd villası olub. “Hafka” villalarını bu illər ərzində dəyər-dəyməzə satıb. Bahalı mülklərin bir hissəsini biznesmen İlham Rəhimov alıb, bir hissəsi isə digər şəxslərə satılıb. Hazırda Hafiz Məmmədovun “Milyonçular məhəlləsi”ndə demək olar ki, qalmaqala yeri yoxdur. Məlumatla görə, o,

“Ağ şəhər”də yerləşən binaların birində kirayədə yaşayır.

Onun İngiltərənin London şəhərində yerləşən mülkü də ailəsinin əlindən çıxıb.

Qeyd edək ki, Hafiz Məmmədov “Baghlan Group” şirkətinin və “Bakı” Futbol Klubunun prezidenti, eləcə də “Bank of Azerbaijan”ın Müşahidə Şurasının sədri olub.

Gizli telefon işlədən qızını öldürənə ağır cəza



Bakıda ata doğma qızını döyə-döyə öldürüb. Oxu.az-a istinadla xəbər verir ki, hadisə paytaxtın Sabuncu rayonu, Zabrat qəsəbəsində baş verib. 1962-ci il təvəllüdlü Yelmar Atakişiyev həbsdə olduğu müddətdə qızı Cəmalə Atakişiyevanın əxlaqsızlıq etdiyini eşidib və həbsdən çıxandan sonra onu qətlə yetirmək qərarına gəlib.

Bir müddətdən sonra həbsdən çıxan ata qızını izləməyə başlayıb. O, ilk dəfə qızını diş həkiminin kabinetinə qədər izləyib. Həmin vaxt o, Cəmaləni diş həkiminin kabinetində açıq-saçıq geyimdə görüb və kabinetdə onu döyüb.

Daha sonra Yelmar qızının ikinci telefon işlətməsindən şübhələnəndə, Cəmalə bunu boynuna almayıb. Yelmar yenidən qızını izləməyə başlayıb.

Sonuncu dəfə Cəmalə Sumqayıta rəfiqəsi ilə görüşmək adı ilə adıçəkilən şəhərə getmək istədiyini deyib. Yelmar qızı ilə getmək istədiyini desə də, Cəmalə buna etiraz edib.

Nəticədə evdə mübahisə yaranıb və Yelmar qızının əl çantasını əlindən alarkən çantadan ikinci telefon çıxıb. Yelmar telefonu gördəndən sonra qızını xüsusi amansızlıqla döyməyə başlayıb.

Hadisə nəticəsində Cəmalə huşunu itirib. Yelmar isə evdən çıxıb gedib, ailə üzvlərinə isə təcili yardıma zəng etməməyi tapşırıb. Ailə üzvləri Cəmalənin ağzından qan gəldiyini görüb, təcili tibbi yardım briqadası çağırıblar. Müayinə zamanı Cəmalənin öldüyü məlum olub.

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə Y. Atakişiyev 16 il azadlıqdan məhrum edilib.



“Qırmızı Xaç” Bakıdakı ermənilərə baş çəkib

İyun ayında Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin (BQXXK) əməkdaşları Azərbaycan tərəfinin haqqında məlumat verdiyi erməni əsilli şəxslərə yenidən baş çəkiblər.

Bu barədə BQXXK-nin Azərbaycan nümayəndəliyinin ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəhbəri İlahə Hüseynova bildirib. Bildirilib ki, saxlanılan şəxslərlə təkbə-tək görüşlər keçirilib, onların ailələri ilə əlaqəsi üçün şərait yaradılıb və onlar ailələrindən bağlamalar alıb. BQXXK mandatına uyğun olaraq bu cür başçəkmələr zamanı saxlanılan şəxslərlə rəftarı və saxlanma şəraitini qiymətləndirir. Qurum həmçinin şəxslərin ailələri ilə əlaqələrini bərpa etmək və ya davam etdirmək üçün şərait yaradır. BQXXK-nin prosedurlarına uyğun olaraq, başçəkmələrlə bağlı müşahidələr və tövsiyələr yalnız saxlayan tərəflə paylaşılır və müzakirə edilir.

Səderək prokuroruna yeni vəzifə

Prokurorluq orqanlarında yeni kadr təyinatı baş tutub. Man. set.az-a xəbər verir ki, baş prokuror Kamran Əliyevin müvafiq əmri ilə Səderək rayon prokuroru Valid Mustafayev tutduğu vəzifədən azad edilib.

Digər əmrə Valid Mustafayev Naxçıvan MR Prokurorluğunun DTX, Fövqəladə Hallar Nazirliyi və Dövlət Sərhəd Xidməti orqanlarında istintaq, təhqiqat və əməliyyat-axtarış fəaliyyətində qanunların icrasına nəzarət şöbəsinin prokuroru vəzifəsinə təyin olunub. Qeyd edək ki, Kamran Əliyevin imzaladığı müvafiq əmrə Naxçıvan MR-in Səderək, Şahbuz və Kəngərli rayonlarına prokuror təyinatları həyata keçirilib.

Zəvvarların sonuncu qrupu bu gün Bakıya qayıdacaq

Azərbaycanlı zəvvarların son qrupu bu gün Həcc ziyarətindən Vətənə qayıdacaq. Bu barədə “Report”-un sorğusuna cavab olaraq Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMİ) Xarici Əlaqələr şöbəsinin müdiri, Həcc elektron sisteminin rəhbəri Vüsal Cahangiri bildirib.

V. Cahangiri qeyd edib ki, sonuncu zəvvar qrupu isə iyunun 20-si axşam saatlarında Vətənə dönəcək. Bu qrupda 190 nəfərin qayıdışı gözlənilir.

Qeyd edək ki, Azərbaycandan Həcc ziyarətinə ilk qrup mayın 25-də yola düşmüşdü. Bir nəfər üçün ziyarət paketinin qiyməti 5 950 ABŞ dolları təşkil edirdi. Bu il Həcc ziyarətinə getmək istəyən azərbaycanlı zəvvarlar üçün 1 250 kvota yeri ayrılmışdı.



Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev iyunun 19-da Türkiyəyə işgüzar səfərə gedib.

APA-nın Türkiyəyə ezam olunmuş əməkdaşı xəbər verir ki, Kahramanmaraş Beynəlxalq Hava Limanında Azərbaycan Prezidentinin şərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülüb. Dövlət başçısını Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan qarşılayıb.

Kahramanmaraşda prezidentlərin görüşü olub.

Sonra "Azərbaycan" məhəlləsinin açılış mərasimi olub. Əvvəl Azərbaycanın və Türkiyənin Dövlət himnləri səsləndirilib. Sonra "Azərbaycan" məhəlləsinə həsr edilmiş videoçarx nümayiş etdirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tədbirdə çıxış edib. "Əziz qardaşım Rəcəb Tayyib Ərdoğan, əziz kahramanmaraşlılar, sizə Azərbaycan xalqının ən səmimi salamlarını çatdırıram", - deyən Prezident İlham Əliyev Azərbaycan xalqının bu faciəni öz faciəsi kimi qəbul etdiyini bildirib: "İlk gündən qardaşlıq borcunu yerinə yetirmək üçün 10 minlərlə azərbaycanlı Bakıda, müxtəlif şəhərlərdə humanitar yardım göstərmək üçün məntəqələrə gəlib öz qardaşlıq yardımını göstərməyə başladı. Bu gün Azərbaycan məhəlləsinin açılışında əziz qardaşımın birlikdə iştirakı bir daha bizim birliyimizin, dostluğumuzun təzahürüdür".

Prezident çıxışında deyib ki, ancaq güclü dövlət qısa zaman ərzində bu cür möhtəşəm tikintini başa vura bilər. Azərbaycan dövlət başçısı vurğulayıb ki, bu ti-

Kahramanmaraşda "Azərbaycan" məhəlləsi açıldı

Prezident İlham Əliyev: "Biz yaxşı günlərdə də, ağır günlərdə də daim bir-birimizin yanındaıq"; hər iki dövlət başçısı zəlzələdən zərərçəkmiş bölgədə Heydər Əliyev adına Mədəniyyət Mərkəzinin də təməlini qoydu



kintinin belə qısa zaman ərzində ərəşə gəlməsini həm də Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın xalqına bağlılığını və güclü iradəsini göstərir. İlham Əliyev Kahramanmaraşda ilk səfəri olduğunu deyib. "Kahramanmaraşlılar sınımadılar, əyilmədilər. Bildirdilər, inanırdılar ki, onların arxasında güclü

lider Rəcəb Tayyib Ərdoğan dayanır, güclü Türkiyə dayanır".

Dövlət başçısı qeyd edib ki, bu gün Azərbaycan-Türkiyə qardaşlığı dünya miqyasında da önəmli faktordur: "4 il öncə Şuşada imzaladığımız Şuşa Bəyannaməsi ilə bizim əlaqələrimiz rəsmən müttəfiqlik səviyyəsinə yüksəlib. Biz



müzə güc qatdı və biz tarixi ədaləti bərpa etdik. Bu gün Azərbaycan xalqı öz əzəli torpağında rahat və təhlükəsizlik şəraitində yaşayır".

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan deyib ki, Türkiyədə zəlzələ olanda ilk köməyə gələn ölkələrdən biri Azərbaycan olub: "Səninləyem, Türkiyəm" deyən, avtomobilinin damına yardımları yığan, acımızı paylaşan Azərbaycan xalqının dayanışması-nı heç vaxt unuda bilmək və unutmayacağıq. "Azərbaycan" məhəlləmiz bizim ən dəyərli layihələrimizdən biridir, qürur tablomuzdur. Bu məhəllə Azərbaycanın dəstəyi ilə yenidən dirçəlir. Türkiyənin üzvləşdiyi faciədə Azərbaycan xalqının göstərdiyi dəstək heç vaxt unudulmayacaq. Zəlzələdə dağılmış bu məhəllə Azərbaycanın dəstəyi ilə yenidən inşa edilib. İlham Əliyev və Mehriban Əliyevanın dəstəyini həmişə xatırlayacağıq. Kahramanmaraş hər şeylə təmin olunmuş bir yaşayış sahəsinə çevirmişik. Bir millət, iki dövlətlik və bu gün bunun bir daha təsdiqini görürük. İlham Əliyev və heyətinə kahramanmaraşlılar adından təşəkkür edirəm.

Prezident İlham Əliyevin liderliyində uzanan qardaşlıq əli Kahramanmaraşın bağına möhür vurub. Məhəllə sakinlərinin yeni evlərində sağlq və hüzur içində yaşamağını arzu edirəm. Buradakı kimi layihələr əsrin fəlakətində dağılan digər ərazilərimizdə də həyata keçirilir".

Prezident Laçın görüşünü xatırladı, İlham Əliyevin komandanlığı altında işğaldan qurtarılan Qarabağda ciddi tikinti işləri getdiyini deyib. "28 May - Azərbaycanın Milli Qurtuluş Günüdür. Bu günün bir daha təbrik edirik".

Sonra hər iki dövlət başçısı canlı yayımla Kahramanmaraşda Heydər Əliyevin adını daşıyacaq Mədəniyyət Mərkəzinin təməlqoyma mərasimində iştirak edib.

□ "Yeni Müsavat"

Ölkəmizə qarşı "dezo" mənbələrinin ifşası

Qulu Məhərrəmli: "Bu məsələ tək cə informasiya deyil, milli təhlükəsizlik məsələsidir"

Milli Məclisin Xarici müdaxilələrə və hibrid təhdidlərə qarşı komissiyası son günlər ölkəmizlə bağlı yayılan saxta xəbərlərə dair açıqlama yayıb. Açıqlamada deyilir ki, regionda baş verən son hadisələr fonunda Azərbaycan hibrid təhdidlərin geniş yayılmış növlərindən olan dezinformasiya kampaniyasının yeni dalğası ilə qarşılaşıb:

"Aparılan monitorinqlərin təhlili nəticəsində müəyyənəndirilib ki, qonşu dövlətlərin ərazisində fəaliyyət göstərən, müxtəlif dairələrə və maraqlara xidmət edən qruplar tərəfindən sosial media platformaları vasitəsilə dövlətimizə qarşı informasiya kampaniyaları təşkil olunur. Cərəyan edən proseslərlə bağlı Azərbaycanın rəsmi mövqeyinin Xarici İşlər Nazirliyi və dövlət rəsmiləri tərəfindən səsləndirilməsinə baxmayaraq, Telegram, Facebook, X, TikTok və YouTube kimi platformalar üzərindən aparılan fəaliyyət-

lərdə təhrif olunmuş, saxta məlumatlar yayılır. Münaqişə tərəflərini, eləcə də beynəlxalq ictimaiyyəti çaşdırmağa yönəlmiş bu hərəkətlərin məqsədi ölkəmizin artan nüfuzuna xələl gətirmək, dost və qardaş ölkələrlə münasibətlərini pozmaqdır. Təəssüf hissi ilə qeyd olunmalıdır ki, dövlətimizə qarşı aparılan bu informasiya kampaniyalarına dəstək verənlər arasında azərbaycanəsilli şəxslərə və vətəndaşlarımıza da rast gəlinir. Xarici müdaxilələrə və hibrid təhdidlərə qarşı müvəqqəti komissiya aidiyyəti dövlət qurumları ilə birgə dövlətimizə qarşı aparılan bu fəaliyyətləri diqqətlə izləyir, müvafiq cavab tədbirləri görür. Bütün maraqlı tərəfləri, o cümlədən vətəndaşlarımızı yalnız rəsmi məlumatlara inanmağa, məkrli qüvvələr tərəfindən yayılan bu cür saxta informasiyalarla mübarizə aparmağa çağırırıq".

Siyasi şərhçi Azər Həsərov mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a fikrini bölüşüb: "Mən də bir neçə gündür çıxışlarımda və pay-

laşırımlarımda bu məsələyə diqqət çəkirəm. Açıq şəkildə anti-Azərbaycan kampaniyası aparan, Azərbaycan dövlətinin mövqeyini dəstəkləyən insanları gözədən salmağa çalışan şəxslər var. Təəssüf ki, bu insanlar Bakıda və Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində oturan vətəndaşlardır. Bu insanlar açıq-aşkar bu cür fəaliyyətlə məşğuldurlar və onların hər biri ilə bağlı tədbirlər görülməlidir. Biz heç kimin fərqli fikir söyləməsinə qarşı deyilik. Əlbəttə, hər kəs düşüncəsini ifadə edə bilər. Lakin Azərbaycanın rəsmi mövqeyi ortadadır, ən yüksək səviyyədə bəyan olunub. Belə olan halda, nədən Azərbaycan vətəndaşları xaricdən ötürülən və açıq şəkildə çıxan kampaniyaya hesablanmış paylaşımrla məşğuldurlar? Niyə ictimai rəyi çaşdırmağa çalışırlar? Əlbəttə, bu məsələyə diqqət yönəltmişik və çox sevinirik ki, Milli Məclisin müvafiq Komissiyası da bu istiqamətdə konkret və qətiyyətli mövqe nümayiş etdirib. Bun-

dan əvvəl komissiyanın açıqlamasında Rusiya ilə bağlı daha açıq danışılmışdı. Bu dəfə isə konkret ölkə adı çəkilmədi. Amma görünən dağa bələdçi lazım deyil, aydın görünür ki, bu kampaniyanın arxasında İran dayanır.

Çünki biz bu günlərdə İsrail-İran müharibəsindən danışırıq. Məhz bu müharibə fonunda İrandakı anti-Azərbaycan mərkəzlər bizim dövlətimizi də bu münaqişənin və müharibənin tərəfinə çəkməyə çalışırlar. Onlar iddia edirlər ki, guya İslam həmrəyliyi nümayiş etdirərək Azərbaycan vətəndaşları İranın tərəfində olmalıdır. Halbuki Azərbaycanın dövlət mövqeyi çox aydındır - Azərbaycan bu məsələdə tərəf deyil. Biz Azərbaycan dövlətinin bu mövqeyini müdafiə edirik, tirajlayırıq. Bizə qarşı çıxanlar isə məhz bu mövqeyi gözədən salmağa çalışırlar. Hətta o qədər irəli gedirlər ki, Azərbaycan vətəndaşlarını təhqir edir, onlara basqı edirlər ki, gəlin, İranın fars-molla rejimini dəstəkləyək. Dövlətimiz isə bu məsələdə kifayət qədər təmkinli davranır. Lakin bu insanlar düşüncələri ki, vəziyyət həmişə belə davam edəcək, yaxud dövlət davamlı şəkildə təmkin göstərməlidir.



Ona görə də deyirəm, komissiyanın bu açıqlamasını diqqətə almalıyıq. O qeyd edib ki, bu, çox ciddi, milli və dövlət maraqları ilə birləşən məsələdir: "Çünki son günlərdə qonşu dövlətlərdə baş verən hadisələrlə bağlı sosial şəbəkələrdə dezinformasiyaların - yalan, saxta, qərəzli, məqsədli məlumatların yayılması çox narahatedicidir. Buna qarşı dövlət qurumları mübarizə aparmalıdır. Reaksiya göstərməli, ya-lanları çox operativ, vaxtında ifşa

etməlidirlər. Amma bir vətəndaş olaraq borcumuz odur ki, sosial şəbəkələrdə buna münasibət bildirmək zəruridir. İkincisi, cəmiyyətimizdə media savadlılığının artırılması çox önəmlidir. Çünki informasiya savadı olmadan aldığımız informasiyanı tanıya bilmirik. Ona görə də bizə müəyyən səviyyə lazımdır ki, doğru xəbərləri yaldan, ağı qaradan, saxtaları gerçəkden ayıra bilək.

İstər məktəblərdə, istər ailələrdə media savadlılığı məsələsinə diqqət yetirilməlidir. Eyni zamanda vətəndaş fəallığı önəmlidir. Sosial qruplar yaradılır, bu qruplar sosial şəbəkələrdə fəallığı artırır, bu cür məlumatlara qarşı bir sədd yaradaraq müqavimət göstərir. Bu üç məsələ birlikdə dezinformasiyaları xeyli dərəcədə zərərsizləşdirə bilər".

□ **Afaq MİRAYIQ,**
"Yeni Müsavat"



BP şirkətinin icraçı direktoru İlham Əliyevin qəbulunda

Prezident İlham Əliyev iyunun 19-da BP şirkətinin baş icraçı direktoru Mürrey Aukinklossu qəbul edib. Söhbət zamanı uzun illərdir Azərbaycanla BP arasında uğurlu əməkdaşlığın həyata keçirildiyi məmnunluqla vurğulanıb.

Ölkədə enerji resurslarından əldə olunan gəlirlərin səmərəli şəkildə Azərbaycanın sosial-iqtisadi inkişafına yönəldirildiyi qeyd edilib.

Bir sıra Avropa dövlətlərinin enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində Azərbaycanın roluna toxunulub, ölkədə karbohidrogen enerji resursları ilə bərabər bərpaolunan enerji mənbələrinin də böyük potensialının olduğu vurğulanıb. Bu xüsusda BP şirkətinin işğaldan azad edilmiş ərazilərdə həyata keçirdiyi layihənin əhəmiyyəti qeyd olunub.

Görüşdə SOCAR-la BP arasında əməkdaşlığın perspektivlərinə dair fikir mübadiləsi aparılıb.



Naxçıvanın xarici ticarət dövriyyəsi 14% azalıb

Bu ilin yanvar-may aylarında Naxçıvan Muxtar Respublikasının xarici ticarət dövriyyəsinin ümumi dəyəri 48,9 milyon ABŞ dolları təşkil edib. Bu barədə "Report"-un yerli bürosuna Naxçıvanın Dövlət Statistika Komitəsindən bildirilib.

Məlumatla görə, bu, ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 13,6% azdır. 5 aylıq ticarət dövriyyəsinin 4,75 milyon ABŞ dolları ixracın, 44,15 milyon ABŞ dolları idxalın payına düşüb. Son 1 ildə ixrac 9,3% artıb, idxal isə 15,5% azalıb.

Bu ilin yanvar-may aylarında Naxçıvan Muxtar Respublikasında pərakəndə ticarət dövriyyəsinin dəyəri isə 562 milyon manat təşkil edib. Məlumatla görə, bu, ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 3,4% çoxdur.

5 ay ərzində muxtar respublikanın ticarət şəbəkəsində 290 milyon manatlıq qida məhsulları, içkilər və tütün məmulatları, 272 milyon qeyri-qida məhsulları satılıb.

Muxtar respublikada əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlərin ümumi dəyəri də 87,1 milyon manat təşkil edib ki, bu da ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 7,4% çoxdur.

Mayın 1-nə olan məlumata görə, Naxçıvan Muxtar Respublikasındakı banklarda 29,5 milyon manat əmanət olub. Məlumatla görə, bu, ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 51,6% çoxdur.

Əmanətlərin 93,4%-i milli, 6,6 5-i xarici valyutada qoyulub. Son 1 ildə milli valyutada olan əmanətlər 48,6%, xarici valyutada əmanətlər 2,1 dəfə artıb.

Bu ilin yanvar-may aylarında muxtar respublikada pərakəndə ticarət dövriyyəsinin dəyəri 562 milyon manat təşkil edib. Məlumatla görə, bu, ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 3,4 % çoxdur.

5 ay ərzində muxtar respublikanın ticarət şəbəkəsində 290 milyon manatlıq qida məhsulları, içkilər və tütün məmulatları, 272 milyon qeyri-qida məhsulları satılıb. Naxçıvanda informasiya və rabitə xidmətlərinin ümumi dəyəri 16,5 milyon manat təşkil edib. Bu, ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 16,8% çoxdur. 5 ay ərzində informasiya və rabitə xidmətlərinin 46,8%-i mobil telefon rabitəsi sahəsində formalaşıb.

Naxçıvan Muxtar Respublikasında əhəlinin sayı da artıb. Bildirilib ki, mayın 1-nə muxtar respublikada əhəlinin sayı bir il öncəyə nisbətən 2 min 169 nəfər və ya 0,5 faiz artaraq 471 min 434 nəfər olub.

Israill-İran münaqişəsinin Azərbaycan iqtisadiyyatına təsir göstərdiyi, həm ticarət dövriyyəsi, həm tranzit, həm də beynəlxalq daşıma marşrutları baxımından müəyyən risklər yaratdığı göz qabağındadır. Azərbaycan Dövlət Gömrük Komitəsinin 2025-ci ilin ilk dörd ayı üzrə məlumatına əsasən, Azərbaycan bazarına əsas tədarükçü ölkələr sırasında İran da var.

Nisbətən kiçik payına (2,44%) baxmayaraq, İran Azərbaycanın ilk on tədarükçüsü sırasındadır və xüsusilə tranzit logistika baxımından strateji əhəmiyyətli tərəfdaş olaraq qalır. Onun ərazisindən Hindistan, Çin və Cənub-Şərqi Asiya ölkələrindən yüklər keçir. Ona görə də yük daşımaları sahəsində müəyyən çətinliklər var - İran üzərindən uçuşlar dayandırılıb ki, bu da regional nəqliyyat əlaqələrinə təsir edir. Fars körfəzinə çıxış digərləri ilə yanaşı, Azərbaycanın da əsas nəqliyyat marşrutlarına çıxışı təmin edir və bəzi limanların bağlanması birbaşa beynəlxalq logistikaya təsir göstərir.

Bu ilin birinci rübündə Azərbaycandan İran İslam Respublikasına 4,9 milyon dollarlıq məhsul ixracı qeydə alınıb. Ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə bu sahədə 1,7 milyon dollar və ya 50,7 faizlik artım qeydə alınıb. Eyni zamanda hesabat dövründə İrandan ölkəmizə 248,8 milyon dollar dəyərində idxal əməliyyatları icra olunub ki, bu da 2024-cü ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 20,6 milyon dollar və ya 15,7 faiz artım deməkdir. İrandan idxal edilən ərzaq məhsulları (xüsusilə meyvə-tərəvəz, çay və ət) Azərbaycan bazarında ucuz alternativlər hesab olunur. Müharibə səbəbindən bu kanalların bağlanması daxili bazarda ərzaq qiymətlərini yüksəldə bilər.

Qeyd edək ki, İrandan Azərbaycana geniş çeşiddə sənaye avadanlıqlarına, tikinti materiallarına, kimya və toxuculuq məhsullarına qədər idxal olunur. Amma İran təkcə təchizatçı deyil, o, Çin, Hindistan, Banqladeş və Malayziyadan yüklərin daşınması üçün əsas logistik əlaqədir. Tranzit axınları İranın Bəndər-Abbas limanından və quru yollarından keçir. Əgər bu kanallar məhv edilərsə, Gürcüstanda alternativ qiymətlər bahalaşacaq. Cənubdan gələn tərəvəz və meyvələrin qiymətində də artıq bahalaşma müşahidə olunur.

Cənubi Asiyadan Azərbaycana tranzitin təxminən 25-30%-i bu marşrutla həyata keçirilir. İndi layihənin qismən dayandırılması və ya dəyişdirilməsi riski var. Bu risklər fonunda hava çatdırılmasından getdikcə daha çox istifadə olunur, lakin bu, dəniz və qurudaxili təzyiqlərin artmasına səbəb olan xərcləri əvəz edə bilmir.

Ekspertlərə görə, rəsmi Bakı üçün alternativ kanalların mümkün qədər tez qurulması vacibdir, xüsusən də qardaş Türkiyə vasitəsilə. Yəni neftin qiymətinin qalxması Azərbaycan üçün əlverişli olsa da, digər tərəfdən münaqişənin davam etməsi idxal qiymətlərinin artmasına, inflyasiyaya və logistikanın kəsilməsinə səbəb ola bilər.

uzandıqda sahibkarlar üçün risklər meydana çıxacaq. Sadəcə, İrandan idxal olunan məhsullar əvəzəlməz deyil və alternativ tapmaq mümkündür. İran mallarını bizim üçün cəlbedici edən ucuz olması idi".

İqtisadçı-ekspert Xəlid Kərimli də Aazpolitika.info'ya açıqlamasında qeyd edib ki, İran Azərbaycan

Partlayan bombalar Azərbaycanı da "vurdu"

İranla savaşı uzunması idxal qiymətlərinin artmasına, inflyasiyaya və logistikanın kəsilməsinə səbəb olacaq



İsraillə gəlincə, 2024-cü ildə Azərbaycanla İsrail arasında ticarət əlaqələri əvvəlcəki illərlə müqayisədə əhəmiyyətli dərəcədə zəifləyib. İki ölkə arasında ümumi ticarət dövriyyəsi 760,2 milyon ABŞ dolları təşkil edib ki, bu da 2023-cü ilin eyni dövrü ilə müqayisədə təxminən 46 faiz azalma deməkdir. Ticarət dövriyyəsinin əsas hissəsini Azərbaycan tərəfinə İsrailə ixrac olunan məhsullar - xüsusilə də xam neft təşkil edib. Belə ki, 2023-cü ildə bu göstərici 1,4 milyard dollar olduğu halda, 2024-cü ildə İsrailə ixrac 733,5 milyon dollara düşüb. Bu, Azərbaycanın ümumi ixracında İsrailin payının da azalmasına səbəb olub. İsraildən Azərbaycana idxal olunan məhsullar əsasən kimyəvi maddələr, sənaye avadanlıqları, tibbi və optik cihazlar, həmçinin aqrar texnologiyalar sahəsinə aid məhsullardır.

Real Partiyasının sədri, iqtisadçı Natiq Cəfərlinin "Yeni Müsavat"a bildirdiyinə görə, müharibənin nə vaxt və hansı şəraitdə bitməsindən çox şey asılıdır. Ekspert hələlik Azərbaycan-İran ticarət dövriyyəsinə, yükdaşımalarda ciddi problem olmadığını hesab edir: "Hazırda Azərbaycanda İran məhsulları satan sahibkarlar əvvəlcədən tədarük görüblər. Onlar tədarük zənciri qırılmasın deyər bir neçə həftə qabaqdan sifarişlər verirlər. Ona görə də hələ ki iqtisadiyyata, logistikaya ciddi problem gözləmirəm. Ancaq müharibənin uzunması ilə risklər yaranacaq".

N.Cəfərlini onu da qeyd edib ki, Azərbaycan İrana az məhsul ixrac edir, yeni yarım milyardlıq ticarət dövriyyəsinin böyük hissəsi idxalla bağlıdır: "Hazırda sərhəd-keçid məntəqələrində də problem müşahidə olunmur. Ancaq münaqişə

üçün vacib ticarət və tranzit tərəfdaşlarından biridir: "Xüsusilə də Naxçıvana quru yolla mal göndərməkdə İran marşrutu həlledici rol oynayır. Əgər müharibə səbəbindən bu yol bağlansa, yüklərin Gürcüstan üzərindən daşınması tələb olunacaq ki, bu da həm məsafəni artıracaq, həm də logistika xərclərini yüksəldəcək. Bu dəyişiklik nəqliyyat sahəsində əlavə yüklənməyə və tədarük zəncirində gecikmələrə də səbəb ola bilər. Digər əhəmiyyətli məsələ isə İranın Bəndər-Abbas limanıdır. Bu liman vasitəsilə Azərbaycan Çin və digər Uzaq Şərq ölkələri ilə ticarət aparır. Əgər müharibə limanın fəaliyyətinə təsir edərsə, həmin istiqamətdəki ticarət əlaqələri iflic ola bilər. Bu isə idxal məhsullarının azalması və qiymət artımı ilə nəticələnəcək".

□ **Emil SALAMOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Sərhədimizdən ABS-a məxfi məlumatlar ötürülüb - qalmaqal

Azərbaycanı "sionist rejimi sərhədlərinə yaxın yerləşdirməkdə" ittiham edən Tehrana xain zərbə "qardaş" dediyi İrəvandan gəldi; Aİ missiyasının Qərbin göstərişi ilə məxfi məlumatlar topladığı da təsdiqləndi



Milli Təhlükəsizlik Xidmətinin rəhbəri Armen Abazyanın vəzifəsindən istefası Ermənistan hakimiyyətinin İrana tranzit uçuşları ilə bağlı məxfi məlumatları ABS kəşfiyyat xidmətlərinə ötürməsi, həmçinin İsrailin maraqları naminə ölkənin cənubunda casusluq fəaliyyəti həyata keçirməsi ilə bağlı dərc edilən xəbərlərlə eyni vaxta düşüb.

"Yeni Müsavat" yazır ki, bu əməliyyatlarda Avropa İttifaqının (Aİ) Ermənistandakı missiyasının iştirak etməsi xəbəri isə qətiyyənlə təsdiqləndirilmədi. Aİ-nin Ermənistandakı müşahidə missiyasının fəaliyyətinin daha iki il uzadılması, son dövrlərdə isə onsuz da missiyanın tərkibi və fəaliyyəti ilə bağlı ciddi şübhələr yaranmışdı. Məlumdur ki, həmin missiya sərhəddə kəşfiyyat məqsədilə fəaliyyət göstərir. Son aylar şərti sərhəddə yerləşdirilmiş missiya gecə patrullarının sayını da artırırmışdı. Aİ missiyasının monitorinq adı altında Rusiya, Azərbaycan və İrana qarşı mübarizə aparmaq üçün kəşfiyyat məlumatları topladığı haqda dəfələrlə ən müxtəlif səviyyələrdə açıqlamalar verilib.

Ən son olaraq Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin sözcüsü Mariya Zaxarova bu məsələyə toxunub. İsrailin İranda həyata keçirdiyi əməliyyatdan iki gün əvvəl - iyunun 11-də XİN sözcüsü bildirib ki, Avropa İttifaqının Ermənistandakı missiyasının fəaliyyəti ilə bağlı Azərbaycanın haqlı narahatlığı barədə məlumatlıdır. Onun sözlərinə görə, bu qonardarma missiyanın əməkdaşlarının nə ilə məşğul olduğu yaxşı məlumdur: "Onlar Ermənistan qonşu ölkələr barədə casusluq edirlər. Əlbəttə

ki, onlar İrəvan qarşısında hesabət vermirlər, regionda sabitliyə heç bir yardım etmirlər. O ki qaldı Ermənistanda dislokasiya olunmuş Rusiya hərbi bazasına, İrəvandan onun mümkün çıxarılması barədə heç bir signal almamışıq. Ölkənin rəsmi şəxsləri bu barədə publik danışblar ki, belə məsələlər gündəlikdə dayanmır. İrəvanda anlayırlar ki, Rusiya hərbi bazası regionda, Ermənistanda və bütün Cənubi Qafqazda vacib təhlükəsizlik elementidir. Ermənistanla Rusiya arasında, eləcə də Azərbaycanla münasibətlərimiz kontekstində bu məsələ heç vaxt qaldırılmayıb".

Göründüyü kimi, rəsmi Moskva da bəyan edir ki, bu missiya qonşu ölkələrə qarşı casusluq edir. Yəni təkcə Azərbaycan deyil, həmçinin Rusiya, İran da var. Bu da nəticəni ortaya qoymaqdadır. Əslində indi daşlar yerinə oturdu. Bəlli oldu ki, Ermənistandakı Aİ missiyası əslində Qərbin göstərişi ilə məxfi məlumatlar toplayıb və ötürüb. Nəhayət, rəsmi Tehran gözü-nü açıb bilməlidir ki, dostu kimdir, düşməni kim...

Onu da demək yerinə düşər ki, Ermənistan-İran sərhədi olduqca qısadır - cəmi qırx kilometr. Amma bu, hər iki tərəf üçün son dərəcə vacibdir. 2025-ci il yanvarın

1-də Karçevan keçid məntəqəsini məhz Milli Təhlükəsizlik Xidmətinin Ermənistan sərhəd qoşunları qoruyur. ABS-ın ikinci ən böyük səfirliyi Ermənistandadır. Səfirlik 9 hektar ərazidə yerləşir və onun 2,5 min əməkdaşı var. Bir diplomatik korpusda batalyondan böyük işçi saxlamağın bir adı var - kəşfiyyat fəaliyyəti.

İndi Azərbaycanın tam haqqı var ki, Aİ-nin bu missiyasına öz yerini göstərsin. Təbii ki, zamanı gələndə Tehran da bunun sorğu-sualını edəcək. Hərçənd tərəddüdlər var. Yəni İran Ermənistandan Aİ-nin bölgədəki təhlükəli hərəkətləri haqda hesabat istəməyə də bilər. Bu realıq konkret addımları atmağı zəruri edir.

"Ermənistanın bir poliqona çevrildiyi şəkk-şübhə doğurmur. 2018-ci ildən bəri Qərb kəşfiyyatı bu ölkədə təsirlərini gücləndirməkdədir. Əgər bu fakt təsdiqini taparsa, İran rejimi dostunu-qardaşını ayırd etməyi bir daha öyrənməlidir. Azərbaycanı "sionist rejimi onun sərhədlərinə yaxın yerləşdirməkdə" ittiham edən Tehran indi görməlidir ki, qahmar çıxdığı ermənilər ona qarşı hansı xain hərəkətlərə şərait yaradır. Halbuki cənub qonşumuzun rəsmiləri Ermənistanın təhlükəsizliyini İranın "qırmızı xətti" adlandırdılar".

Bu fikirləri "Yeni Müsavat"a **Demokratiya və İnsan Hüquqları Komitəsinin sədri Çingiz Qənizadə** mövzunu şərh edərkən deyib. Onun

sözlərinə görə, ötən il ABS-la Ermənistan arasında imzalanmış xartiya da amerikalı sərhədçilərin İranla yaxınlıqda yerləşməsinə nəzərdə tutmuşdu, sadəcə, hələlik icra olunmayıb. "Bu sərhəd xidmətinin İranın qulağının dibində yerləşməsi əslində növbəti kəşfiyyat fəaliyyətidir. Ancaq Tramp hakimiyyəti onların gəlişini ertələyib. Yəni İran Ermənistanın mahiyyətini anlamalıdır. Təəssüf ki, bu ifşaedici hallara baxmayaraq, Tehranın İrəvana münasibətinin dəyişəcəyini gözləmirəm. Halbuki Azərbaycandan İranın vurulması üçün platsdarm kimi istifadə olunacağı haqda Arazın o tayından əsassız bəyanatlar eşidilir. Hərçənd Azərbaycan dövləti əsla belə xəyanətə yol verməz, xainlik etməz. Amma Ermənistan öz ərazisini İrana və digər qonşularına qarşı kəşfiyyat platsdarmına çevirib. İndi hadisələr elə gətirib ki, İrandakı rejim fakt qarşısında qalıb və Zəngəzur dəhlizi açılmasın deyər qucaqladığı Ermənistan ona arxa çevirib, Qərb kəşfiyyatına anti-Tehran fəaliyyəti üçün meydan verib".

Hüquq müdafiəçisi Aİ missiyasının regiondakı fəaliyyətinin çoxdan faş olduğunu bildirib. Bununla belə, Ç.Qənizadə hesab edir ki, Paşinyanın MTX rəhbərini dəyişməsi təkcə bu hadisələr fonunda baş vermir, erməni iş adamı Karapetyanla da bağlıdır, çünki onun həbsinə sanksiya verməkdən imtina edibmiş.

Hərbi ekspert Ramil

Azərbaycan Kəşfiyyat Xidmətinin rəisi Türkiyədə

Türkiyə milli müdafiə naziri Yaşar Gülər Azərbaycan Xarici Kəşfiyyat Xidmətinin rəisi Orxan Sultanovu qəbul edib.

Bu barədə Türkiyə Milli Müdafiə Nazirliyinin X hesabı məlumat yayıb.



Azərbaycanın güc-cü Türkiyənin gücüdür. Türkiyə bürosunun məlumatına görə, bunu Türkiyənin milli müdafiə naziri general Yaşar Gülər deyib.

Nazir qeyd edib ki, Türkiyə və Azərbaycan mühüm strateji mövqeyə malikdir: "Bu həqiqətdir ki, Azərbaycanın gücü bizim gücümüz, Türkiyənin gücü Azərbaycanın gücüdür. Biz gücümüzü Vətən müharibəsində bir daha bütün dünyaya göstərdik. Bu gün Qarabağda Azərbaycan bayrağının dalğalanmasından böyük qürur və xoşbəxtlik hissi keçiririk".

O vurğulayıb ki, Türkiyə və Azərbaycanın müdafiə qüdrətinin və əməkdaşlığının gücləndirilməsi seçim məsələsi deyil, vacib ehtiyacdır.

Türkiyəli nazirin sözlərinə görə, rəsmi Ankara və Bakının sarsılmaz qardaşlıq bağları ikili strateji tərəfdaşlığı gücləndirir: "Ölkələrimiz hər şəraitdə birləşməli və bir-birini dəstəkləməlidir. 44 günlük müharibədə qazanılan qələbə Azərbaycan tarixinin şanlı səhifəsi olmaqla yanaşı, həm də bütün türk dünyası üçün qürur mənbəyidir. Azərbaycanın qələbəsi Qafqaz regionunda sülh və sabitlik baxımından böyük əhəmiyyət kəş edir".

Parlament "ərazi müdafiəsi" anlayışına yenidən baxır

Azərbaycan qanunvericiliyində "ərazi müdafiəsi"

anlayışına yenidən baxılması təklif olunur. Bununla bağlı Milli Məclisin iyunun 21-də keçiriləcək iclasının gündəliyinə daxil edilən "Müdafiə haqqında" Qanuna dəyişiklik layihəsində öz əksini tapıb.



Sənədə əsasən, "ərazi müdafiəsi" dedikdə ölkə ərazisinin, o cümlədən Azərbaycan Respublikası dövlət sərhədinin mühafizə və müdafiəsi üzrə tapşırıqların icrası üçün həyata keçirilən ümumdövlət hərbi və xüsusi tədbirlər kompleksi nəzərdə tutulur.

Bildirilir ki, təqdim edilən qanun layihəsi ərazi müdafiəsi ilə bağlı normanın təkmilləşdirilməsi məqsədilə hazırlanıb.

Qeyd olunub ki, 44 günlük Vətən müharibəsi və antiterror əməliyyatlarının nəticələrinin təhlili ölkəmizdə ərazi müdafiəsi məsələlərinə yenidən baxılmasına zərurət yaradıb.

Layihədə həmçinin vurğulanıb ki, ərazi müdafiəsinin Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən dövlət orqanları (qurumları), yerli özünüidareetmə orqanları və hüquqi şəxslərlə qarşılıqlı əlaqədə həyata keçirilməsi, ərazi müdafiəsinin təşkili, hazırlığı və təmin olunması qaydalarının Azərbaycan ərazi müdafiəsi haqqında Əsasnamə ilə müəyyən ediləcəyi təklif edilir.

Məmmədiyə görə, Qərb kəşfiyyatının Ermənistan-da "at oynatması" İrana çoxdan məlumdur. Onun fikrincə, buna baxmayaraq, Tehranla İrəvanı birləşdirən bezi strateji maraqlar ucbatından buna göz yumulub. Hərbi analitikin sözlərinə görə, İranın gələcəkdə Ermənistanla bu mövzuları haqq-hesab edəcəyi istisna olunmur: "İsrail və Qərb kəşfiyyatı daha dərinde iş görüb. İranın içində əməliyyat hazırlığı aparıb. Ermənistanın isə burada poliqon olması rol oynaya bilər. Hərgah Avropa İttifaqının bu missiyasının casus şəbəkəsi olduğu dəfələrlə elan edilib. Sadəcə, bu missiyanın oradan evakuasiya edilməsi istiqamətində İrəvana təzyiqlər yetərli deyil. Rusiya bu faktı bilirsə, deməli, İran da məsələdən agahdır. Əfsus ki, regional maraqlar səbəbindən mülki missiyanın işi gözdərdi edilir. Məncə, son

eskalasiya İranın regional siyasətdə tərəfdaşlıq məsələsinə yenidən baxacağı ilə nəticələnməkdir".

Hərbi ekspert Aİ missiyasının regiondakı fəaliyyətinə son qoyulması üçün bircə hərəkəti vacib sayır: "Onlar patrul xidmətlərini boş yere aparmırlar. Bu şəxslər binoklla əraziləri izləyirlər. Xüsusən də fransızların mü-təxəssisləri aktivdir. Həmin əldə edilən informasiyalar təkcə Azərbaycanla bağlı olmur, İran haqqında da məlumatlar ötürülür. Ancaq öz içində MOSSAD agenturasından bixəbər olan ölkənin Aİ ilə bağlı laqeydliyi təəccüb doğurmur. Bundan sonra daha ciddi addımlar atılmasına ehtiyac var. Ermənistan kimi cirtədən ölkənin Qərbin kəşfiyyat əməliyyatında meydança olması onu göstərir ki, ciddi təzyiqlər göstərilməlidir".

□ **Emil SALAMOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycanın müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun Belarusa səfəri diqqət çəkib. Z.Həsənovla Belarusun müdafiə naziri general-leytenant Viktor Xrenin arasında görüş keçirilib, görüşdə regional təhlükəsizlik məsələləri, hərbi əməkdaşlığın inkişaf perspektivləri və qarşılıqlı maraq doğuran digər mövzular müzakirə edilib.

Azərbaycan nümayəndə heyəti Belarus Hərbi Akademiyasında da olub. Burada hərbi təhsil sistemi, kadr hazırlığı vəzifələri ilə bağlı brifinq verilib. Rəsmi səfər çərçivəsində Belarus Hərbi Hava Qüvvələri və Hava Hücümündən Müdafiə Qoşunlarının Mərkəzi Komanda Qərargahında olan Azərbaycanın müdafiə nazirinə Mərkəzi Komanda Məntəqəsinin əsas fəaliyyət istiqamətləri barədə ətraflı məlumat verilib.

Azərbaycan Rusiya, İsrail, Türkiyə, Belarus və digər ölkələrdən silah alır.

Azərbaycan və Belarus arasında hərbi-texniki əməkdaşlığın yüksəlməsi isə 2004-cü ildən sonrakı dövrə təsadüf edir. Azərbaycan 2005-ci ildən etibarən Belarusdan böyükhəcmli silah və hərbi texnikanın satın alınmasına başlayıb.

Belarus şirkətləri Azərbaycan Hərbi Hava Qüvvələrinin Hava Hücümündən Müdafiə Qoşunlarının silahlanmasında yer alan "S-125 Peçora" və "Osa" zenit raket komplekslərinin modernləşdirilməsi proqramına qatılıblar.

Azərbaycanın "Azairtechservice" və Belarusun "Tetrayder" şirkəti birgə bu sistemlərin modernləşdirilməsini həyata keçirib. Bununla bərabər Hava Hücümündən Müdafiə Qoşunlarının istifadəsində olan radiolokasiya stansiyaları da müasirləşdirilib.

Azərbaycan 2005-2017-ci illərdə Belarusdan 153 ədəd T-72 tankı, 60 ədəd BTR-70, 158 ədəd haubitsa əldə edib. Bu haubitsalardan 12-si 203 mm-lik "Pion" (atış məsafəsi 50 kilo-

metr) özüyəriyən artilleriya sistemi, 26-sı 2017-ci ildə alınmış "Giatsin-B", 120 ədədi isə D-30-dur. Bunlarla yanaşı, Azərbaycan adicəkilən ölkədən 11 ədəd "Su-25" döyüş təyyarəsi əldə edib. Bu təyyarələr modernləşdirilib.

2012-2013-cü illərdə Belarusun OKB TSP şirkətindən bir neçə batareya "Buk-MB" zenit-raket kompleksi alıb. 2018-ci ilin əvvəllərində Azərbaycan bu ölkədən "Qroza-S" radioelektron mübarizə sistemlərini əldə edib. Azərbaycan həmçinin hərbi ticarətdə ən böyük paya sahib olan "Polonez" operativ-taktik raket komplekslərini də alıb.

Azərbaycan və Belarus respublikalarının müdafiə nazirlikləri arasında 2024-cü il üçün ikitərəfli əməkdaşlıq planı imzalanmışdı.

Bu il mayın 21-də Belarusda "MILEX 2025" Beynəlxalq Silah və Hərbi Texnika Sərgisində Azərbaycan müdafiə sənayesi nazirinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti iştirak edib. Belarus ən qlobal tələblərə cavab verən 150-dən çox silah və hərbi texnika nümayiş etdirib.

Yaxın gələcəkdə Belarusun Azərbaycanın hərbi sənaye korpusu ilə birgə məhsulları istehsal ediləcək. Bunu ötən ay Bakıda səfərdə olan Belarus Dövlət Hərbi Sənaye Komitəsinin sədri Dmitri Pantus deyib. "Belarus və Azərbaycan arasında hərbi-texniki əməkdaşlıq strateji xarakter daşıyır və uzun tarixi ilə məşhurdur, ona görə də biz planlı və sistemli şəkildə işi davam etdiririk. Yaxın gələcəkdə Azərbaycanın hərbi sənaye korpusu ilə birgə məhsullarımız olacaq", - o əlavə edib.

Zakir Həsənovun Minsk səfərinin pərdəarxası

Azərbaycan Ordusunun arsenalında Belarusun müasir silahları yer alır



Hərbi ekspert, polkovnik Rövşən Məhərrəmov "Yeni Müsavat"a şərhində bildirib ki, Belarusla hərbi əməkdaşlığımızın üstün cəhətləri var: "Belarusun hərbi sənayesi son illərdə ciddi inkişaf yolu keçib. Belarusun müasir hərbi sənayesi orta səviyyədən aşağı qiymətlərlə yüksək səviyyəli istehsalat təklif edir. Azərbaycan ordusunun silah arsenalında Belarusun müasir silahlarının yer alması müsbətdir. Belarusun silahlarının üstün keyfiyyətləri var. Məsələn, Belarusun "Polonez" raket sistemləri, Çinin CALT (China Academy of Launch Vehicle Technology) şirkətinin A-200

RYAS-ının dörd oxlu 8x8 formullu MZKT-7930 daşıyıcısının üzərindəki versiyasını əks etdirir. OTRK bazası qismində də eyni Belarusun MZKT zavodunun 7930 markalı daşıyıcısı çıxış edir. "Polonez" sisteminin kaset tipli raket blokunda 8 aparıcı mövcuddur. RYAS 8 dəqiqə ərzində atəşə hazır vəziyyətə gətirilərək, 50 saniyə ərzində 8 fərqli hədəfə zərbə endirə bilər. Doldurma, sözügedən kasetlərin dəyişdirilməsindən ibarətdir və qısa bir zaman ərzində diviziona daxil xüsusi maşın vasitəsilə aparılır. Sistemin 301 mm-lik M20 raketlərinin hər birinin uzunluğu 7264 mm, stabiliza-

tor pərlərinin açılış eni 615 mm, çəkisi isə 750 kq çatır. Döyüş hissəsi 3 növdə ola bilər. Zərbə radiusu 100-300 km-ə çatır, bir raket 275 metr radiusda, 6 "Polonez"dən ibarət bir batareya isə eyni anda 48 hədəfi və ya 100kv.km ərazini atəşlə örtür. Raketlərin hədəfdən ehtimal olunan dairəvi yayınma məsafəsi 30 metrdən çox deyil, bu isə RYAS üçün ideal göstəricidir. Bu o deməkdir ki, bir "Polonez" düşmənin taktiki dərinliyində istənilən 8 kritik hədəfi ayrı-ayrılıqda məhv etmək qabiliyyətindədir. "Polonez"də istifadə olunan yeni yüksək dəqiqlikli M20 raketləri bu RYAS yeni OTRK

keyfiyyətinə keçməsi ilə nəticələnib. Bunun səbəbi isə M20 raketlərində kombine edilmiş ətalet və peyk idarəetmə sisteminin tətbiqi ilə bağlıdır. Bu sistemin tətbiqi atəş məsafəsini 280-300 km-ə qədər artmasına da yardımçı olmuşdur. 480 kq başlığın zərbə hissəsi 560 kq trinitrotoluolun ekvivalentinə bərabərdir.

Ekspertin sözlərinə görə, "BSVT" konserninin yaratdığı robotlaşdırılmış "Boqomol" tankı da yeni nəsil hərbi texnikalardandır. Bu tank şəxsi heyətdə itkiləri maksimal dərəcədə azaltmaq üçün xüsusi fərqlənir: "2 tonluq "Boqomol" robot tankı 4 km uzaqlıqda yerləşən hədəfləri "Faot", "Konkurs", "Metis" tank əleyhinə sistemlərin raketləri ilə məhv etmək iqtidarındadır. Termooptik cihazların sayəsində, bu pilotsuz texnikanı istənilən hava şəraitində və hətta gecə istifadə etmək mümkündür. "Boqomol" stasionar döyüş nöqtəsi və təbii ki, hücum silahıdır.

Bundan başqa, Belarusun "INDELA" şirkətinin I.N.SKY çoxfunksional pilotsuz helikopteri həm kəşfiyyat apara bilən, həm də gərəkdikində zərbə vurma imkanına malik olan silahdır. Kamikaze deyil və dəfələrlə istifadə oluna bilər. Aşağı uçuş səviyyəsi sayəsində isə düşmənin REM cihazlarının dalğalarından yayına bilər.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Ermənistan Hindistanla nə "pıçıldaşır?"

İrəvan özünü regional təhlükəsizlik sistemində önəmli mövqedə göstərmək istəyir, Yeni Dehli isə bu fürsətdən istifadə edərək öz təsir zonalarını genişləndirmək niyyətindədir

Ermenistan və Hindistan xarici işlər nazirləri arasında baş tutmuş telefon danışığı ilk baxışdan sadəcə regional gərginlik fonunda bir diplomatik müzakirə kimi görünə bilər. Amma əslində bu təmas daha dərin və ikili mənə daşıyır: bir tərəfdən Ermənistan özünü regional təhlükəsizlik sistemində önəmli mövqedə göstərmək istəyir, digər tərəfdən Hindistan isə bu fürsətdən istifadə edərək öz təsir zonalarını genişləndirmək niyyətindədir. Lakin hər iki tərəfin bu prosesdə irəli sürdüyü yanaşmalar və mövqelər həm strateji qeyri-sabitliyə, həm də təcürübəsizlikdən doğan siyasi ziddiyyətlərə səbəb ola bilər.

Ermənistan Hindistanla hərbi-texniki əməkdaşlıq və diplomatik yaxınlaşma xəttini son illərdə prioritet hesab etsə də, bu yanaşma əsasən bir çox qlobal gücün maraqlarına zidd addımlarla müşayiət olu-



nur. Ermənistanın Hindistanı "Cənubi Qafqazda əsas tərəfdaş" kimi təqdim etməsi əslində regionda balansın pozulmasına və gərginliyin artmasına xidmət edən ritorikadır. Ermənistan öz təhlükəsizlik

boşluqlarını doldurmaq üçün yeni tərəfdaşlar axtararkən, həmin tərəfdaşların regionla bağlı maraqları və niyyətləri

bəzən ziddiyyətli, bəzən isə açıq-aşkar risklidir. Hindistan bu vəziyyətdən istifadə edə-

rək, yalnız iqtisadi və texniki deyil, həm də siyasi nüfuzunu artırmaq istəyir.

Digər tərəfdən, Hindistanın İsraillə dərin əlaqələri fonunda Ermənistanla olan dialoqu İranın ciddi narahatlığı

na səbəb ola biləcək risklər doğurur. Əgər Ermənistan Hindistanla əməkdaşlığı İranla koordinasiya etmədən həyata keçirirsə, bu, regionda yeni gərginlik ocaqlarının yaranmasına gətirib çıxara bilər. Bu, xüsusilə indi İsrailin İrana qarşı əməliyyatlar keçirdiyi, ABŞ-ın proseslərdə dolayısi iştirak etdiyi və İranın strateji həssaslığının artdığı bir dövrdə daha da təhlükəlidir. Ermənistan üçün belə bir vaxtda Hindistanla hərbi və siyasi əməkdaşlığı açıq şəkildə qabartmaq, daha çox təcürbat xarakteri daşıya və regionda özünü bir daha təcridə məruz qoyan aktor kimi təqdim edə bilər.(Ordu.az).

Eyni zamanda Hindistan üçün Ermənistanla bu cür əməkdaşlıq ilk baxışda Rusiyaya alternativ siyasət kimi görünə bilər, lakin Cənubi Qafqazda qeyri-sabitliyi dərinləşdirməkdən başqa real fayda gətirməyəcək. Digər tərəfdən, Ermənistan belə əməkdaşlıqla sadəcə öz mövcud geosiyasi ziddiyyətlərini daha da dərinləşdirir və mümkün balanslaşdırıcı tərəfdaşları (İran, Rusiya və hətta Qərb ölkələri) əlavə suallar

qarşısında qoyur.

Telefon danışığı zamanı qeyd olunan "müntəzəm əlaqə və sıx əməkdaşlıq" çağırışı isə daha çox formal və deklarativ xarakter daşıyır. Əgər bu müzakirələr konkret nəticə doğurmursa və ya regional sabitliyi təmin edən mexanizmlər əvəzinə yeni risklər doğursaq, bu cür təmaslar sadəcə diplomatik görüntü yaratmaq məqsədi daşıyır. Ermənistan üçün belə riskli əməkdaşlıqlar, təhlükəsizliyi möhkəmləndirmək əvəzinə, onu daha çox asılı və təcrid olunmuş mövqeyə sürükləyir.

Nəticə etibarilə nə Hindistan Ermənistan üçün uzunmüddətli və risklərdən azad bir tərəfdaşdır, nə də Ermənistan Hindistan üçün sabit və effektiv regional platformadır. Hər iki tərəfin bu prosesə daxil olarkən güddüyü məqsədlər daha çox simvolik və ya diplomatiya görüntü yaratmağa xidmət edir, nəinki real təhlükəsizlik mexanizmləri qurmağa. Bu isə həm regional sabitlik, həm də tərəflərin öz maraqları baxımından dərin və təhlükəli ziddiyyətlər yaradır.

□ **"Yeni Müsavat"**

Naxçıvan Konstitusiyasına dəyişiklik layihəsinin təfərrüatları məlum olub.

Məlumatına görə, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Konstitusiyasına 2 yeni maddənin (maddə 3-1 və maddə 28-1) əlavə edilməsi, 1 maddənin (maddə 5) çıxarılması, bir sıra maddələrdə və Preambula hissədə isə dəyişikliklər edilməsi nəzərdə tutulur.

Qeyd edək ki, 5-ci maddə Naxçıvan Muxtar Respublikasının ali vəzifəli şəxsinin səlahiyyətlərini nəzərdə tutur.

Layihəyə əsasən, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 134-cü maddəsinin III hissəsində qeyd olunan Naxçıvan Muxtar Respublikasının Azərbaycan Respublikasının ayrılmaz tərkib hissəsi olmağı ilə bağlı müddəa Naxçıvan Muxtar Respublikası Konstitusiyasının Preambulasında da öz əksini tapacaq.

Konstitusiyaya əlavə edilməsi nəzərdə tutulan "Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəliyi" adlı 3-1-ci maddəyə əsasən, Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəliyi Naxçıvan Muxtar Respublikasının ərazisində Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müəyyən etdiyi vəzifələri yerinə yetirən icra orqanıdır və ona rəhbərliyi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən vəzifəyə təyin və vəzifədən azad edilən və birbaşa Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə tabe olan Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsi həyata keçirir.

Naxçıvan Konstitusiyasında bunlar dəyişir

Muxtar respublikanın ali vəzifəli şəxsinin səlahiyyətləri müəyyən olunc



dəsi həyata keçirir.

Qeyd edək ki, muxtar respublikada həyata keçirilən struktur islahatları, səlahiyyətli nümayəndəlik institutunun yaradılması, yeni idarəçilik qaydalarının tətbiqi, dövlət orqanlarının yenidən formalaşdırılması və qanunvericilik sisteminin təkmilləşdirilməsi kimi tədbirlər Naxçıvan Muxtar Respublikası Konstitusiyasında dəyişikliklərin edilməsini zəruri edib. Hazırlanmış qanun layihəsi qeyd olunanları əhatə etməklə muxtar respublikada yeni idarəetmə modelinin tətbiqini nəzərdə tutur.

Qanunvericiliyə görə, muxtar respublikaya Ali Məclisin sədri rəhbərlik etməlidir, lakin səlahiyyətli nümayəndəlik institutunun da təsis edilmə-

sindən sonra ortaya çıxan bir sıra suallar hələ də aktuallığını qoruyur. Yəni indi Ali Məclis sədrinin müavini nazir təyinatlarını həyata keçirirsə, səlahiyyətli nümayəndə o halda ümumi koordinasiya cavabdehdir.

Naxçıvan Konstitusiyasına edilən dəyişikliklərdən biri də Ali Məclisə seçkilərlə bağlıdır. Belə ki, Ali Məclisə seçkiləri Azərbaycan Prezidenti təyin edəcək.

Seçkilər indiyədək Naxçıvan Ali Məclisinin sədri tərəfindən təyin edilirdi. Dəyişikliyə əsasən onun bu səlahiyyəti əlindən alınır.

Vasif Talibovun işdən çıxarılmasından sonra Prezident Naxçıvan Ali Məclisi sədrinin bir neçə səlahiyyətini ləğv

edib.

Bu gün Naxçıvanda "ikihakimiyyətlik" var. Formal olaraq hakimiyyət muxtar respublikanın idarəetmə orqanlarıdır. Amma orada Bakıdan təyin olunan səlahiyyətli nümayəndə də var. Bu gün səlahiyyət bölgüsü haqda hər hansı bir izahat da yoxdur.

Qeyd edək ki, iki il əvvəl dekabrın 22-də Prezident İlham Əliyev Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəliyi haqqında fərman imzalayıb. Fuad Nəcəfli Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsi təyin edilib. Bəzi ekspertlərə görə, Ali Məclis strukturu saxlanıbsa, mümkündür ki, onun üzərindən idarəetmə davam edə bilər.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının Konstitusiyasında ediləcək dəyişikliklər Naxçıvanda Ali Məclisin səlahiyyətinə hansı formada təsir edə bilər? Muxtar respublikada Prezidentin xüsusi nümayəndəliyi də fəaliyyət göstərir. Yeni dəyişikliklər xüsusi nümayəndəliyin də ana qanunda təsbit olunmasını özündə ehtiva edəcək və səlahiyyət bölgüsü bundan sonra tam aydınlaşacaq

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"



Hökumətdə yeni komissiya yaradıldı

"Azərbaycan Respublikasının 2027-2030-cu illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nı və "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair II Dövlət Proqramı"nın formalaşdırılması, bu sahədə strateji planlaşmanın və idarəetmənin effektiv təşkili və əlaqələndirilməsi məqsədilə Strategiyanın və Dövlət Proqramının layihələrinin hazırlanmasında aidiyyəti dövlət orqanlarının (qurumlarının) fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi məqsədilə Komissiya yaradılıb.

Nazirlər Kabineti bu barədə sərəncam verib.

"Azərbaycan Respublikasının 2027-2030-cu illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın layihəsinin hazırlanması üzrə komissiyanın sədri baş nazir Əli Əsədov olub. Komissiyanın tərkibində Strategiyanın və Dövlət Proqramının hazırlanması üzrə işçi qruplar yaradılıb.



70 kq qızilla tutulan polkovnik-leytenantın həbsi uzadıldı

Ötən il saxlanılan Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin ABŞ-dakı hərbi attaşesinin baş köməkçisi olmuş Qəhrəman Məmmədovun cinayət işi üzrə əlavə istintaq hərəkətlərinin aparılması üçün həbs müddətinin uzadılması ilə bağlı məhkəməyə müraciət edilib.

"Qafqazinfo" xəbər verir ki, məhkəmə prosesual hərəkətlərin aparıldığını, iş üzrə zəruri halların araşdırılmasının vacibliyini nəzərə alaraq müraciəti təmin edib.

Qərara əsasən, Q.Məmmədovun həbsdə saxlanma müddəti daha 3 ay uzadılıb.

Qeyd edək ki, polkovnik-leytenant Qəhrəman Məmmədov Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin ABŞ-dakı hərbi attaşesinin baş köməkçisi vəzifəsində xidmət edib. O, İstanbul Hava Limanından çıxıb hotellə gedərkən çantasından ümumilikdə 10 milyon 220 min 900 manat dəyərində 70 kiloqram çəkiddə qızıl külçələr aşkar edilib. Araşdırmalar nəticəsində həmin qızılın qaçaqmalçılıq yolu ilə müxtəlif ölkələr arasında daşındığı müəyyən olunub.

Bu səbəbdən DTX-da başlanan cinayət işi çərçivəsində Q.Məmmədov həbs edilib. O, AR Cinayət Məcəlləsinin 12.1, 206.3.2, 12.1-1, 206.3.3 (Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı tərəfindən ölkə hüddurlarından kənarda qabaqcadan əl-bir olan bir qrup şəxs halında, qulluq mövqeyindən istifadə edilməklə qaçaqmalçılıq) və 12.1-1, 341.1-ci (Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı tərəfindən ölkə hüddurlarından kənarda vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə) maddələri ilə təqsirləndirilir.

Kanada Bakıya təşəkkür etdi

Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramovla Kanadanın xarici işlər naziri Anita Anand arasında telefon danışığı aparılıb.

Telefon danışığı zamanı İsrail-İran qarşıdurması nəticəsində mövcud təhlükəsizlik vəziyyəti müzakirə olunub. Kanada xarici işlər naziri həmçinin ölkəsinin vətəndaşlarının İrandan təxliyəsi istiqamətində Azərbaycan tərəfindən göstərilən dəstəyə görə təşəkkür edib.

Nazir Ceyhun Bayramov öz növbəsində Kanada nazirini bu vəzifəyə təyinatı münasibətilə təbrik edib, ona uğurlar arzulayıb.

Nazirlər həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər ikitərəfli və regional məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparıblar.

"Naxçıvanbank" da bir milyarddan çox pul yoxa çıxıb

Bir vaxtlar Talibovların olan bankdan bu qədər vəsaitin yoxa çıxması haqlı suallar doğurub



Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin 24 iyul 2024-cü il tarixli qərarı ilə "Naxçıvanbank" ASC-nin müraciəti əsasında bank lisenziyası ləğv edilib.

O zaman bu barədə məlumat yayan Mərkəzi Bankın rəsmi xəbərində deyilirdi ki, fiziki şəxslər "Naxçıvanbank"dakı hesab qalıqlarını nağd şəkildə, fərdi sahibkar və hüquqi şəxslər isə hesab qalıqlarını di-

gər bank hesabına köçürmə yolu ilə 25.07.2024-cü il tarixdən etibarən Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının Naxçıvan Muxtar Respublikası İdarəsinə (Naxçıvan şəhəri, Cəlil Məmmədquluzadə küçəsi, 32) və Bakı şəhəri, Bülbül prospekti 27 ünvanında yerləşən inzibati binasına müraciət edərək əldə edə bilərlər:

"Bildiririk ki, Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin yuxarıda qeyd olunan qərarı ilə "Naxçı-

vanbank" ASC-nin lisenziyasının ləğv edilməsi anına olan bütün aktivləri, o cümlədən kredit tələbləri hüquqi varisi olan "E-Kredit Bank Olmayan Kredit Təşkilatı" MMC-yə keçmişdir".

Amma indi aydın olur ki, "Naxçıvanbank"da saxlanılan vəsaitin əhəmiyyətli hissəsi yoxa çıxıb. Dia.az-ın iddiasına ki, daha əvvəl "Naxçıvanbank" səhmlərinin 63,66%-i Ali Məclisin sabiq sədri Vasif Talibovun

oğlu Rza Talibova, 20,48%-i Talibovun digər oğlu Seymur Talibova, 9,82%-i qızı Baharxanım Talibovaya, 6,04%-i isə həyat yoldaşı Sevil Sultanovaya məxsus olub. Vasif Talibov Ali Məclisin sədri vəzifəsindən istefa verdikdən sonra "Naxçıvanbank"ın səhmdarları dəyişib. Amma buna rəğmən keçən il bankın fəaliyyəti birdəfəlik olaraq dayandırıldı.

Talibovlardan sonra bankın yeni səhmdarları Hüseyn Məmmədov Yaşar oğlu, Rəfət Məmmədov Əhədağa oğlu və Binnət Novruzov Yasin oğludur.

Məlumatlı mənbə iddia edir ki, "Naxçıvanbank"dakı pulun əhəmiyyətli hissəsi - 1.2 milyard manatlıq vəsait şübhəli şəkildə yoxa çıxıb. Mənbə iddia edir ki, əslində həmin pullar Naxçıvanda Talibovların fəaliyyətləri boyunca mənimsədikləri - əslində Naxçıvandan oğurladıqları pullar olub: "Amma həmin pullar geriye - Naxçıvanın büdcəsinə qaytarılmadı, heç ümumi Azərbaycan büdcəsinə də qaytarılmadı. Hara yoxa çıxdığı bilinmir..."

Mənbə bildirir ki, əslində bu vəsait Naxçıvanın özünə xərclənməli idi: "Nəinki bu vəsaitə əl qoyuldu, hətta Naxçıvanın əvvəlki büdcəsi - 450 milyon manatdan 380 milyon manata qədər azaldıldı ki, bu da əslində birbaşa olaraq əhalinin sosial rifahına mənfi təsirini göstərdi".

Qeyd edək ki, həmin 1.2 milyard manatın aqibəti ilə bağlı müxtəlif versiyalar var.



Bəş Kaprativ hanı

Zamin HACI
 zaminhaci@gmail.com

Elm və təhsil sahəsində uğurlarımız artan xətlə davam edir. Nazirlik universitetlərin reytingini açıqlamışdır, ilk 1000 dünya ali məktəbi sırasındakı bizdən yüzlərlə, zarafat edirəm, 8-9 universitetin adı vardır. Nəinki bu ilin, 2026-cı ilin də reytingi uzaqgörənliklə açıqlanmışdır.

Bütün dünya bilir ki, bizim universitetlər yüksək təmirli, zəngin kitabxanalı, demokratik mühtitdir, başı elmlə dolu alimləri, kəllə tələbələri ilə aşıb-daşır. Həmin professor-müəllim heyətinin məqalələri Eynşteyndə səhv tapmaq, Nils Boru "nıprav", Fermini malbaş, nə bilim, Nyutonun almabaş çıxartmaqla tanınır. Eynşteyndə səhv tutan elə alimlərimiz var ki, hətta onlara universitetdə dərs deməyə icazə vermirik, yutubda səy-səy danışirlər bütün günü. O qədər çoxdurlar. Maşallah. Burada şanlı akademikimiz İsa müəllimin Naxçıvan tamojnasını yeyib bitirən oğlu üçün bir dua zikr eləyək, amin.

O cümlədən universitetlərimizin məzunları iş tapmaqda qəti əziyyət çəkmir. Keçən həftə Narxozun qabağından keçirdim, gördüm "JP Morgan" maliyyə konqlomerətinin şefi Daniel Pinto "İçərişəhər" metrosu ilə Hacibala müəllimin keçmiş ofisi arasında, tində dayanıb qəmli-qəmli siqaret püləyir. Dedim, qardaş, nə olub, niyə qəmginsən, söylədi ki, Narxozun uşaqlarını işə götürməyə gəlibmiş, lakin 15 dəqiqə gecikib, hamısını yaponlar və şveysarlar yığışdırıb aparmışdır.

Neft və Sənaye Universitetimizin dəhlizlərində hər yay məzun törəni vaxtı bir sürü ərəb şeyxi və bp, "Ekson" şirkətlərinin yetkililəri ilə rastlaşmaq mümkündür. Ən böyük rəqəbat Kaprativ İnstitutunda - görkəmli ağsaqqalımız, deputat Eldar müəllimin rəhbərlik etdiyi təhsil ocağındadır. Orda təhsil elə bir nirvana vəziyyətinə çatıb ki, artıq tələbələr auditoriyaya heç çanta-manta, kitab-mitab daşmır, yalnız şalvarın kəməri altında dəftərləri olur. Bellərinə qılınc kimi taxıb elm uğrunda hücumla keçirlər.

Yeri gəlmişkən, reyting uğurumuzu qeydə alan təşkilatın adı "QS World University Rankings" idi, maraqlıdır ki, internetdə bunun haqqında çoxlu neqativ rəylər yazılmışdır. Dünya alimləri, professorlar bu "QS" təşkilatını saxtakarlıqda, korrupsiyada, uydurma rəy sorğularında suçlayır. Belə reytingdə qabağa getmək bizim nəyimizə lazımdır? Yəqin kiməsə lazımdır. Allah bilir.

Hərçənd axırda bunun nəse qoxusu çıxmasa yaxşıdır. Bizdə adətən belə olur. Kimse medal alır, dopinq çıxır. Kimse guya dünyada Azərbaycan həqiqətləri yaymaq adıyla hökumətdən qrantı meşokla alır, axırda məlum olur ki, boş salonda özünü videoya çəkdirib, əslində heç çıxış-zad olmayıb. Elə bugünlərdə Bakı şəhər gənclər-idman idarəsinin rəhbərliyinə cinayət işi açılıb, sən demə, idman və intellektual yarışlara ayrılan pulları oğurlayıblar. Hər 10 yarışdan, məsələn, cəmi 2-si keçirilib, lakin büdcədən pul silinib, guya 10 yarış olub. Təbii ki, bunun üstünü yeni maliyyə nazirinin açdığını güman edirəm, çünki büdcə idarələrinin razılığı, əlbirliyi olmasa belə yeyintilər çətindir. O cümlədən həmin dövrə gənclər və idman naziri işləmiş Azad müəllimi indi haradan tapmaq olar? Nağıllarda deyilən kimidir vəziyyət: "Onlar yedi, içdi, yerə keçdi". Bizə də, inşallah, göyden alma qurusu düşər.

Universitetlərimizin dünya reytingində yüksəlməsi artıq qəbul planına təsirini göstərir. Məleykə xanım bəzi qruplarda keçid balının 150-dən 155-ə qalxacağını anons edibdir. Böyük müsabiqə olacaq. Kim keçə-keçə. Çəp keç, çəpəki keçidi çəp keçir. Təpəl keç... Nəse, elmi yazıdır, şuluqluq eləməyək. Camaatın uşağı yenə qırılmasa yaxşıdır. Qəbul müqəddəsdir. Tələbə bileti almaq bizdə Qarabağı almaq qədər önəm daşıyır.

Ancaq mənim həmin reytingdən əsas şübhəm yuxarıda qeyd etdiyim məsələyə - Kaprativ Universitetinə görədir. Təəssüf ki, onun adına ilk 1000 məktəb arasında rast gəlinmir. Bu da reytingə inamı azaldır. Kaprativ Harvardın-zadın yanında olmalı idi.

Dünyanın və regionun diqqəti İran-İsrail müharibəsinə yönəlmiş halda, bu hadisələr fonunda Ermənistan-da siyasi vəziyyət kəskin şəkildə pisləşib.

Rusiya Prezidenti Vladimir Putinlə şəxsi təmasları ilə tanınan erməni əsilli rusiyalı milyarder, "Taşir" Şirkətlər Qrupunun sahibi Samvel Karapetyan baş nazir Nikol Paşinyanla qarşıdurmada olan erməni Apostol kilsəsinin müdafiəsinə qalxıb. Bundan əvvəl Moskvadan Paşinyanla bağlı tənqidi açıqlamalar verən Karapetyan gözlənilmədən İrəvanda peyda olub və yerli mətbuata müsahibəsində kilsəyə edilən hücumları pisləyib: "Kiçik bir qrup insan Ermənistanın və kilsənin min illik tarixini unudaraq ÜAK-a hücumla keçib". İş adamı həmçinin vurğulayıb ki, "siyasətçilər kilsəni müdafiə etməsələr, bunu özü edəcək".

Hakimiyyətə ünvanlanan bu xəbərdarlıq Paşinyanı hidətləndirib. Baş nazir Facebook hesabında bir sıra qəzəbli yazılar dərc edib. Karapetyanın adı birbaşa çəkilməsə də, ünvan sahibinə heç kimin şübhəsi yox idi. "Bu, Karapetyanın Nijni Tapr kəndi deyil. Bu, Ermənistan Respublikasıdır. Ümid edirəm ki, dövlətin dadı sizin ağzınızda qalacaq", - Paşinyan yazıb.

Demək olar ki, bu sözlərdən dərhal sonra Ermənistan polisinin xüsusi təyinatlıları Samvel Karapetyanı İrəvanda villasında saxlayıblar. Sonradan onun barəsində cinayət işi açıldığı məlum olub. Ermənistan İstintaq Komitəsi konkret hansı maddələrlə aparıldığını açıqlamasa da, oliqarxın vəkili sözlərinə görə, söhbət hakimiyyəti ələ keçirməyə çağırışlardan gedir. "O, guya açıq şəkildə hakimiyyəti ələ keçirməyə çağırıb, bu, ittihamın əsasıdır. Bu, qətiyyətlə doğru deyil", - vəkil Armen Feroyan bildirib.

İyunun 18-də dindirilməzdən əvvəl çıxış edən Karapetyan öz əqidəsindən dönməyəcəyini açıqlayıb: "Baş verənlər bir daha indiki hakimiyyətin tam iflasa uğradığını nümayiş etdirdi". O, həmçinin "xalqın birləşərək ölkənin düşdüyü çətin vəziyyətdən çıxış yolu tapacağına" əminliyini ifadə edib. Bu arada Paşinyan Karapetyanın şirkəti olan Ermənistanın Elektrik Şəbəkələri QSC-nin milliləşdirilməsini təklif edib. Baş nazir sosial şəbəkədə "Vaxt yetişdi" yazıb. "Onlar bu şirkəti heç öz mülkü hesab etmirlər. Strateji əhəmiyyətli müəssisə, onun işçiləri və istehlakçıları onların vecinə deyil. Bəs ESA onların deyilsə, o kimindir? Xalqın - axı bütün insanlar ya orada işləyir, ya da işiq alır".

İrəvan isə Moskvaya nota göndərərək Rusiyanın bir sıra hakimiyyət nümayəndələrinin Samvel Karapetyanın işi ilə



Ermənistanda siyasi vəziyyət kəskin pisləşdi

Rusiyanın adamının həbsi, Moskvaya etiraz notası və bundan sonra olacaqlar...

bağlı fikirlərini Ermənistanın daxili işlərinə müdaxilə kimi qiymətləndirib.

Milli Məclisin deputatı Günay Ağamalı "Yeni Müsavat"a söylədi ki, Cənubi Qafqazın siyasi gündəmində də mühüm dəyişiklər baş verməkdədir: "Bilindi ki, bir müddətdir erməni Apostol kilsəsi və hakimiyyət arasında gərgin siyasi mübarizə gedir. Kilsə ilə Nikol Paşinyanın kəskinləşən münasibətləri fonunda Ermənistan daxilində dərinləşən siyasi böhran və bu böhranın Rusiya ilə münasibətlər kontekstində aldığı yeni forma İrəvanın gələcəyi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Xüsusilə Paşinyanın rusiyapərəst oliqarx Samvel Karapetyana qarşı həyata keçirdiyi sərt tədbirlər, mövcud situasiyanın təkə şəxsi yox, sistemik xarakter daşdığına göstəricisidir. Bu, hakimiyyət uğrunda gedən mübarizənin komponentidir. Çünki Paşinyan administrasiyasının antioliqarx siyasəti və köhnə sistemlə mübarizəsi yeni deyil. Lakin Samvel Karapetyan kimi həm Ermənistan daxilində nüfuzu yüksək olan, həm də Rusiya ilə xüsusi əlaqələri olan bir iş adamının hədəf alınması bu proseslərin yeni mərhələyə keçdiyini təsdiq edir. Karapetyanın rəhbərlik etdiyi "Taşir" şirkətlər qrupu təkə energetika və tikinti şirkəti deyil, o, həm də ölkənin milli suverenliyinin əsas dayaqlarından biri olan enerji şəbəkəsinə nəzarət edən strateji bir gücdür. Bununla yanaşı, Karapetyan Apostol kilsəsinin maliyyələşdirilməsini həyata keçirənlərdən biri olaraq kilsəyə qarşı hücumla-

ra qarşı sərt mövqe sərgiləyir və dövlət rəhbərliyini açıq şəkildə tənqid edir. Bu isə Paşinyan üçün qırmızı xətdir. Onun həbsi bu qarşıdurmanın hüquqi və siyasi çərçivəyə keçdiyine işarədir və ölkə daxilində Kremlin təsir imkanlarının minimuma endirilməsi məqsədi daşıyır. Eyni zamanda bu hadisəni Ermənistan-Rusiya münasibətlərində uzun müddətdir müşahidə olunan gərginliyin bir hissəsi kimi də qiymətləndirmək olar. Təbii ki, bu tip ritorika Ermənistan üçün müxtəlif nəticələr yarada bilər. Nikol Paşinyan ölkəni Rusiyanın siyasi və iqtisadi təsirindən çıxara bilsə bu yeni perspektivlər yarada bilər. Əks halda, daxili sabitliyin pozulması fonunda oliqarxların, kilsənin və radikal müxalifətin birgə etirazları Paşinyan hökumətinin zəifləməsi ilə nəticələnər və belkə də Moskvanın dəstəyi ilə keçmiş elitanın geri dönüşü ehtimalı yüksələ bilər".

Siyasi şərhçi Azər Hüseynov hesab edir ki, Paşinyan yeni realığı nəzərə alaraq, Ermənistanı fərqli bir istiqamətə yönəltmək istəyir: "Onun siyasətinin əsas mahiyyəti yalnız Qərbə yaxınlaşmaq deyil, həm də ölkə daxilində uzun illərdən bəri davam edən rus təsirini zəiflətməkdir. Bu məqsədlə Paşinyan ilk olaraq rusiyayönüli qüvvələri - xüsusən millətçi daireləri və onların əsas dayağı olan erməni Apostol kilsəsinin hədəfə alıb. Kilsənin siyasi mövqeyi və ideoloji təsiri Ermənistanda sadəcə dini çərçivədən ibarət deyil. O, həm tarixi legitimliyin, həm də rus tərəfdaşlığı ilə bağlı konservativ yanaşmanın simvoludur. Pa-

şinyanın bu strukturla üz-üzə gəlməsi əslində həm də Ermənistanın içində kök atmış postsovet siyasi mədəniyyəti ilə toqquşmasıdır. Paşinyanın bu addımları onun öz hakimiyyətini gücləndirmək və ölkəni daha mərkəzləşdirilmiş şəkildə idarə etmək niyyətini göstərir, lakin bu yanaşma daxilində ciddi bölünmələr yaradır. Bu çərçivədə Rusiyada böyük maliyyə gücünə malik olan və Kremlin dairələrinə yaxınlığı ilə tanınan erməni əsilli iş adamı Samvel Karapetyanın mövqeyə daxil olması təsadüfi deyil. Karapetyan həm Rusiyanın maraqlarını qorumağa çalışan bir fiqur, həm də Ermənistanda kilsə və mühafizəkar dairelərin himayəçisi kimi çıxış edir. Onun Ermənistanla gələcək Paşinyan hakimiyyətini tənqid etməsi, kilsəyə açıq dəstək verməsi və sonda saxlanılması əslində bu ziddiyyətlərin konkret nümunəsidir".

Müsahibin sözlərinə görə, Paşinyan üçün bu qarşıdurma həm fürsət, həm də riskdir: "Erməni baş nazir ölkə daxilində köhnə oliqarx və kilsəyönümlü elitaları zəiflətməyə çalışsa da, eyni zamanda Ermənistanı siyasi baxımdan dərin qütbləşməyə sürükləyir. Samvel Karapetyanın Rusiya vətəndaşı olması və Moskvadan gələn reaksiyalar fonunda İrəvanın Rusiyaya nota verməsi isə Ermənistan-Rusiya münasibətlərinin getdikcə gəriltdiyini göstərir. Bu, Ermənistanın illərdir üzərində qurulduğu təhlükəsizlik arxitekturasında ciddi bir dəyişiklik cəhədidir".

□ **Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"**

İsrailin İrana hava zərbələri ilə başlayan qarşılıqlı müharibə davam edir. İsrailin baş naziri Benyamin Netanyahu vurğulayıb ki, zərbələr artıq İranın nüvə proqramını 5-7 il geriye qoyub. Amma bu, kifayət deyil, çünki rejim yerində qalsa, yenə sıfırdan başlayacaq. Məhz buna görə də İsrail İranı tərk-silah etmək imkanlarına təkə texnoloji tapşırıq kimi deyil, həm də regionu nüvə şantajından azad etmək missiyası kimi baxır.

Qərb ekspertlərinə görə, İran rəhbərliyi texnoloji və strateji baxımdan udub, nüvə proqramının infrastrukturunu məhv edilib, layihə ən azı beş il ləngiyib, bir çox aparıcı alimlər sıradan çıxarılıb, laboratoriyalar dağıdılıb, logistika marşrutları məxfilikdən çıxarılıb. Ekspertlər İsrailin hücumları qarşısında İranın imkanlarını məhdud hesab edirlər. İranın cavab variantlarına İsrail raket və pilotsuz təyyarələr göndərmək, Hörmüz körfəzində ticarəti kəsmək, Səudiyyə Ərəbistanının neft emalı zavodlarına zərbələr endirmək və regiondakı Amerika hərbi bazalarına zərbələr endirmək daxildir. "İran xalqı məcburi sülhə qarşı möhkəm dayandığı kimi, zərərli müharibəyə qarşı da möhkəm dayanacaq və bu xalq zorakılıq qarşısında heç kimə təslim olmayacaq". Bunu İranın dini rəhbəri Əli Xamneyi son videomüraciətində deyib. "İranı, İran xalqını və onun tarixini bilən ziyalı insanlar heç vaxt bu xalqla təhdid dili ilə danışmazlar, çünki İran xalqı təslim ola bilməz və amerikalılar bilməlidir ki, ABŞ-ın hər hansı hərbi müdaxiləsi, şübhəsiz ki, bəpə olunmaz ziyanə səbəb olacaq", - o əlavə edib.

İran İsrailə mübarizədə tərəfdaşlarından əməli dəstək gözləmə deyil, nəticə yoxdur. Tehranın ən yaxın iki tərəfdaşı - Rusiya və Çin, sadəcə, müharibə əleyhinə bəyanatlarla kifayətləniblər, onlar İranı ağır durumdan çıxaracaq istəkdə deyillər. Vaşinqton və Brüssel hələ də qəti mövqə sərgiləyə bilmir. Tramp ABŞ-ı nə müharibəyə soxa, nə böhranı aradan qaldıra bilər. Bu gün regionun transformasiya astanasında olduğu bir vaxtda Azərbaycan kimi ölkələrin kənarda qalmaması vacibdir. İsrail ekspertləri əmindir ki, İran təhdid olmaqdan əl çəkərsə, yeni təhlükəsizlik arxitekturası yaranacaq və Azərbaycan burada əsas yeri tutacaq.

Bu arada rusiyalı ekspert Vitali Arkovun dedikləri də maraqlıdır. "İlk növbədə Qərbdə Azərbaycanla İran arasında gərginlik yaratmağa çalışılır. Bakı ilə Tel-Əviv arasında gərginlik yaranmağa başlayıb, molla rejiminin süqut edəcəyi təqdirdə İranın monolit dövlət kimi mövcudluğuna son qoyulacaq və o zaman Bakı Güney Azərbaycan adlanan ərazi üzərində nəzarəti ələ keçirə bilər", - deyərək bildirib.

Yaşanan gərginliklərin fonunda dezinformasiyalar, gərginliyi tətikləyən açıqlamalar da dövrüyyəyə buraxılıb. Xüsusilə də rəsmi Bakının təmkinli mövqeyi bir sıra mərkəzləri qane etmədiyi üçün ölkəmizi də hədəfə çıxartmaq istəyirlər. Bir çoxları anlamır ki, İsrail-İran savaşı təkə region üçün deyil, dünyaya təhdiddir. Bəs bizim ekspertlər necə düşünür: iddiaların əsası varmı? Baş verənlərə ölkəmizin və xalqımızın münasibəti necə olmalıdır?

Deputat Sahib Aliyev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Azərbaycanda dövlət də, cəmiyyət də İranda baş verənləri dərin narahatlıq hissi ilə izləyir: "Çünki orada bizim on milyonlarla soydaşımız yaşayır. Amma çox təəssüflə qeyd edirəm ki, aparılan savaş heç də tez başa çatana oxşamır. Və belə görünür ki, burada məqsəd təkə İranın nüvə proqramını sıradan çıxarmaq deyil. Bu isə ölkənin içində böyük qarşılıqlı müharibələrə, çoxlu qan tökülməsinə aparabilir". **S.Aliyev qeyd etdi ki, ki, savaş uzandıqca humanitar fəlakət təhlükəsi də artır:** "Bizə ilk növbədə bunlar düşündürür. "Ekspert" adı ilə Azərbaycana qarşı hibrid savaşa cəlb olunan ünsürlərin Güney Azərbaycanla bağlı dediklərinə gəldikdə, bu, informasiya təxribatıdır. Rusiyada da, Ermənistanda da, elə İranın özündə də bilməmiş deyillər ki, hazırda bizim gündəliyimizdə bir məsələ var - Güney Qafqazda dayanıqlı sülhün təmin edilməsi. Bu isə Qərbi Azərbaycan probleminin həllindən, yəni cənab İlham Əliyevin ombudsmanlarının Bakıda keçirilən Beynəlxalq Simpoziumunun iştirakçılarına müraciətində yer alan fikirdən də göründüyü kimi, öz yurdlarından deportasiya olunmuş soydaşlarımızın geri dönmələrindən keçir".

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin icraçı direktoru Sahib Məmmədov da hesab edir ki, İsrail tərəfindən başlanan hava zərbələri və İranın uzaqmənzilli ballistik raketlərdən, PUA və dronlardan istifadə edərək cavab tədbirləri həyata keçirməsi nəinki region üçün, həm də global səviyyədə təhdidlər yaradır: "Bu baxımdan İranla qonşu olan, həmçinin İsrailə xoş münasibətlərdə olan Azərbaycanın Xarici İşlər Nazirliyi gərginliyin qarşısının diplomatik yollarla alınmasını dəstəkləyib. Başlanmış müharibənin davamlı xarakter alması çox ciddi risklər, o cümlədən humanitar fəlakət riski yaradır. İsrail

İran quyudan neçə ilə çıxarılır - sensasion təhlil

Savaş bütün dünyaya təhdiddir; Tramp ABŞ-ı nə müharibəyə soxa, nə böhranı aradan qaldıra bilər - Bakıdan reaksiyalar...



ABŞ-ın müasir silahlarından, o cümlədən "F-35" təyyarələrindən istifadə etməklə İranın hava məkanında üstün mövqə əldə edib. Amma İran da uzaqmənzilli ballistik raketlərə malikdir və son hadisələr onu göstərdi ki, İsrailin "Dəmir qübbə"si təqdim olunduğu kimi effektiv deyil. Netenyahu hökuməti hər cəhddə ABŞ-ı münəfişə bilavasitə cəlb etməyə səy göstərir. Bu isə region üçün yaxşı heç nə vəd verməyir". **S.Məmmədov bildirdi ki, artıq Beynəlxalq Atom Enerjisi Agentliyi İsrailin ağır bombalarla zədələdiyi obyektlərin ən azı ikisində nüvə sızmasının müşahidə olunduğunu qeyd edib:** "İsrail bu obyektlərdən xeyli uzaq məsafədədir deyərək, özünə qarşı təhlükə görmür. Amma sızmanın artması ciddi radioaktiv tullantıların olmasına gətirə bilər. İran eks-tədbirlərini davam etdirəcəyini bəyan edib". **Rusiya və Çinin mövqeyinə gəlincə, S.Məmmədov qeyd etdi ki, Rusiyanın İranla hər hansı hərbi müttəfiqliyi, yəni təcavüz halında hərbi yardım öhdəliyi yoxdur:** "Bu baxımdan Rusiya bəyanat verməklə yanaşı, BMT Təhlükəsizlik Şurasında İranı ciddi şəkildə dəstəklədi. Çin isə xarici siyasətində həmişə təmkinlidir. Görünür, hadisələrin gedişatını gözəlir". **STM icraçı di-**

rektorunun sözlərinə görə, İsrailin və ABŞ-ın İranda hakimiyyəti devirmək planı nə dərəcədə uğurlu olacaq, bunu proqnozlaşdırmaq çətindir: "Öldürülən hərbi rəhbərlər dərhal əvəz edilir. Yeni kiminsə sıradan çıxarılması hələ rejimin dəyişməsi kimi qiymətləndirilə bilməz". **S.Məmmədov Azərbaycanın mövqeyini də təqdirə vurğuladı:** "İranı parçalamaq, ölkə daxilində etirazlar dalğası yaratmaq da asan olmayacaq. Ona görə də ən yaxşısı Azərbaycan dövlətinin təklif etdiyi kimi, problemin diplomatik yolla həll edilməsidir. İran dinc məqsədlər üçün uranın saflaşdırılmasını dayandırarsa və beynəlxalq müşahidəni tam təmin edərsə, o zaman İsrailin təhlükəsizliyi təmin oluna bilər. Yaranmış vəziyyətdə Azərbaycan real vasitəçi rolunda çıxış edə bilər, nəzərə alsaq ki, hər iki münəfişə tərəfi ilə yaxşı münasibətlərdədir. Açıq görünməyə də, Azərbaycanın bu istiqamətdə səyləri mövcuddur. Ümid edək ki, yalnız hərbi obyektlərin deyil, mülki obyektlərin dağılması ilə münəfişə oluna bu münəfişə tezliklə dayanacaq və tərəflər diplomatik yolla problemin həllinə başlayacaqlar. O ki qalda ayrı-ayrı "ekspertlər"in Azərbaycanla İsrail arasında gizli sövdələşməsi barədə

Bu ərazilərə zərbə endirməyin!

Azərbaycan yenidən müraciət etdi

Azərbaycan İranda azərbaycanlılar yaşayan ərazilərdə əməliyyat zamanı mülki əhalinin və mülki obyektlərin təhlükəsizliyi ilə əlaqədar ehtiyatlı davranmaq və zərbələrdən mümkün qədər yan keçmək üçün müxtəlif kanallarla İsrail tərəfə yenidən müraciət edib.

Xüsusilə Ərdəbiləki hərbi obyektlərin vurulmasından sonra Azərbaycan tərəfdə mülki əhalinin təhlükəsizliyi baxımından narahatlıq yaranıb.

Qeyd edək ki, İranda azərbaycanlıların yaşadığı yaşayış məntəqələrini hədəfə almamaq, mülki infraqurata və dinc əhaliyə zərər yetirməməklə bağlı Azərbaycanın bir neçə gün əvvəl müxtəlif kanallarla İsrail rəhbərliyinə mesaj göndərdiyi barədə məlumat yayılmışdı.

Xatırladaq ki, İsrailə İran arasında iyunun 13-də başlanan hərbi əməliyyatlar zamanı hər iki tərəfdə mülki obyektlərə və mülki şəxslərə böyük ziyan dəyir.

İsrailin endirdiyi zərbələr İranda azərbaycanlıların yaşadığı əraziləri də əhatə etdiyindən yerli əhali arasında itkilərin, sosial infraquraturun dağıdılması təhlükəsi yaranır.

İranda Çernobil fəlakəti baş verə bilər

Irandakı "Buşehr" atom elektrik stansiyasına zərbə Çernobillə müqayisə oluna biləcək fəlakətlə nəticələnə bilər. Bakupost.az xəbər verir ki, bunu "Rosatom"un baş direktoru Aleksey Lixaçev bildirib.

O vurğulayıb ki, rusiyalı mütəxəssislərin bir qismi artıq bu stansiyadan geri çəkilib. Dövlət korporasiyası bəzələrinin orada qalmasını mümkün hesab edir.

A.Lixaçev əlavə edib ki, "Rosatom" İsrail hakimiyyətini "Buşehr"ə zərbə endirmək barədə "hətta eyham etməməyə belə çağırır".

dedikləri, əlbəttə ki, absurdur. Heç kəs ölkəmizdən İrana qarşı nə hərbi, nə siyasəti, nə ideoloji, nə də iqtisadi basqı məqsədilə platsdarm

kimi istifadə edə bilməz və bunu Azərbaycan dövləti rəsmən bəyan edib".

□ **E.PASASOY,**
"Yeni Müsavat"

“UNEC-də müəllimlərin 7-8 min manat maaş alması realdır”



“Bu gün UNEC-də müəllimlərin 7-8 min manat maaş alması realdır”.

“Report” xəbər verir ki, bunu UNEC-in rektoru Ədalət Muradov universitetin 95 illik yubileyi münasibətilə keçirilən tədbirdə deyib.

O vurğulayıb ki, ali təhsil müəssisəsinin ən böyük hədəfi dünyanın ən yaxşı 500 universiteti siyahısına düşməkdir. “Universitetdə rəqabət mühiti yarada bilməyən. Müəllimlərin maaşı differensial qayda ilə hesablanaraq ödənilir. Bunu da müəllimlərin reytingi sistemi əsasında müəyyən edirik. Bununla bağlı xüsusi proqram təminatımız var. Reytingdə ilk onluqda olan müəllimlərin əməkhaqqı 2 dəfə, 11-dən 30-a qədər yer tutanların 70 faizi qədər artırılabilir. Bu gün universitetdə reytingdə yer alan müəllimlərin 7-8 min manat maaş alması realdır. Biz müəllimlərin rəqabətini stimullaşdırmaq üçün onlar arasında tədqiqatçı statusunu tətbiq etməyə başladırıq. Bizim özəlliyimiz ondadır ki, regionda ilk dəfə rəqəmsal universitet modelini reallaşdırmağa başladıq”.

Dövlət qulluğuna qəbul imtahanı keçiriləcək

Dövlət İmtahan Mərkəzi (DİM) tərəfindən 2025-ci il iyunun 22-də dövlət qulluğunda inzibati vəzifələrin B növünə aid BB vəziyyəti qrupu üzrə qəbul imtahanı keçiriləcək. Bu barədə “Report”a DİM-dən məlumat verilib.

Bildirilib ki, imtahanda iştirak etmək üçün 1141 namizəd qeydiyyatdan keçib.

İmtahan saat 11:00 və 16:00 olmaqla iki növbədə keçirilir. Müvafiq olaraq saat 10:45-dən və 15:45-dən sonra gələn namizədlər imtahana buraxılırlar.

İmtahanların keçirilməsi üçün 15 imtahan rəhbəri, 77 nəzarətçi və 10 buraxılış rejimi əməkdaşı ayrılıb.



Naxçıvan və İstanbul universitetləri arasında müqavilə

Naxçıvan Dövlət Universiteti (NDU) ilə İstanbul Universiteti arasında ikili diplom müqavilələri imzalanıb.

“Report”un yerli bürosu xəbər verir ki, İstanbulda Naxçıvan Dövlət Universiteti ilə İstanbul Universiteti arasında iki ixtisas üzrə ikili diplom layihəsinin imzalanma mərasimi olub.

İkili diplom müqavilələri NDU-nun rektoru Elbrus İsayev və İstanbul Universitetinin rektoru Osman Bülent Zülfikar tərəfindən imzalanıb.

Tərəflər arasında ikili diplom layihəsi üzrə əməkdaşlıq magistratura səviyyəsində “Türk dünyası tarixi” və “Strateji idarəetmə” ixtisaslarını əhatə edəcək. İki ixtisas üzrə mütəxəssislərin hazırlanmasını hədəfləyən yeni əməkdaşlıq dövlət proqramı çərçivəsində həyata keçirilib.

Yeni ixtisaslarda təhsil alacaq tələbələr bir il NDU-da, bir il isə İstanbul Universitetində oxuyacaqlar.

“Ötən il keçid balı ilə müqayisədə bu il III qrupda bəzi ixtisaslarda keçid balları 3-5 bala qədər artacaq”. Bunu Dövlət İmtahan Mərkəzinin (DİM) İdarə Heyətinin sədri Məleykə Abbaszadə AzTV-nin “Hədəf” verilişində deyib. Onun sözlərinə görə, II ixtisas qrupunda bu vəziyyət təxminən əvvəlki kimi olacaq: “Düşünürəm ki, I və IV ixtisas qruplarında da ballar ötən ilki səviyyədə olacaq. DİM sədri əlavə edib ki, ümumilikdə müsabiqəyə yalnız 200 baldan, ya da müəyyən istiqamətlər üzrə 150 baldan yuxarı nəticə göstərən şəxslər buraxılacaq. M.Abbaszadə qeyd edib ki, ümumilikdə kimlərin müsabiqəyə buraxılması, ərizə verənlərin sayından asılı deyil: “Bütün imtahan nəticələri elan olunduqdan sonra müqayisə edilə bilər ki, müsabiqəyə kimlər buraxılıb. Müsabiqəyə isə iki imtahan nəticəsinə görə 200-dən çox bal toplayan abituriyentlərin sayı təsir göstərəcək”.

Hüquq fakültəsinə qəbul balı artırıldı - səbəblər

Kamran Əsədov: “Repetitor dəstəyi almayanların hüquq sahəsinə daxil olması qeyri-mümkün olub”

O əlavə edib ki, I cəhd imtahanında 3-cü qrupda mindən çox abituriyent 600 baldan yuxarı nəticə göstərib.

Bəs hüquq fakültəsinə qəbul balının artırılmasının səbəbləri hansılardır?

Mövzu ilə bağlı təhsil eksperti Kamran Əsədov “Yeni Müsavat”a danışdı:

“Dövlət İmtahan Mərkəzinin (DİM) hüquq ixtisasına keçid balının bu il 3-5 bal arta biləcəyi ilə bağlı öncədən verdiyi açıqlama, imtahan prosesi və nəticələrinin tam olaraq ictimaiyyətə açıqlanmasından əvvəl edilməsi, bu qərarın yalnız texniki-statistik əsaslara deyil, həm də mövcud sistemin daxilində formalaşan qeyri-rəsmi meyarlara söykəndiyini göstərir. Hüquq fakültəsi son illərdə həm abituriyentlər, həm də valideynlər tərəfindən ən çox tələbat olan ixtisaslardan birinə çevrilib. Bu sahənin yüksək sosial statusu, gələcək iş imkanlarının genişliyi və dövlət strukturlarında hüquqşünaslara olan ehtiyac bu istiqamətə marağı artırır. Lakin keçid ballarının süni və izahsız şəkildə hər il bir neçə balı artırılması bu sahəyə əlçatanlığı ciddi şəkildə məhdudlaşdırır. 2024-cü ilin qəbul imtahanlarında III ixtisas qrupu üzrə 600-dən yuxarı bal toplayan abituriyentlərin sayı 1000 nəfəri keçib. Bu rəqəm əvvəlki illərə nisbətən ciddi artım deməkdir. Əgər 2022-ci ildə 600 baldan yuxarı nəticə göstərən abituriyentlərin sayı 678 idisə, 2023-cü ildə bu rəqəm 841 nəfərə çatmışdı. Bu, hüquq ixtisasında rəqabətin kəskin artdığını göstərir. Rəqabətin artması keçid balının yüksəlməsinə səbəb olur, lakin bu yüksəlişin əsaslandırılması və şəffaflığı təmin olunma-



dıqca bu qərarların etibarlılığı və obyektivliyi haqlı olaraq sual altına düşür. Azərbaycan Respublikasının “Təhsil haqqında” Qanunun 5.1-ci maddəsində göstərilir ki, dövlət təhsil sahəsində bərabər imkanların yaradılmasını təmin etməli, təhsilin keyfiyyətinə və əlçatanlığına zəmanət verməlidir. Hüquq fakültəsinə qəbul üçün dövlət imtahanının illər üzrə davamlı və sistemli şəkildə artırılması, bu maddədə qeyd olunan “bərabər imkanlar” prinsipinin pozulması ilə nəticələnir. Dövlət universitetlərində hüquq ixtisası üzrə yerlərin sayının çox az olması, lakin tələbatın artması, süni şəkildə balın yüksək saxlanması şərait yaradır. Hüquq ixtisasına keçid balı 2022-ci ildə 446, 2023-cü ildə 453, 2024-cü ildə isə 458 olub. Bu tendensiya göstərir ki, hüquq sahəsi tədricən elitləşdirilir və bu ixtisasa daxil olmaq yalnız yüksək bal toplayan, daha çox resursla çıxışı olan abituriyentlərə imkan yaradır. Bu isə bölgələrdən olan, sosial-iqtisadi baxımdan

dezavantajlı ailələrdən çıxan gənclərin hüquq sahəsinə daxil olmasını əngəlləyir və nəticədə hüquqi peşənin sosial təbəqələşməsi dərinləşir”.

Ekspert qeyd edir ki, beynəlxalq təcrübədə hüquq ixtisasına qəbul sistemi daha şəffaf və mərhələlidir:

“Məsələn, ABŞ-da hüquq təhsili bakalavrdan sonra başlanır və

dan müsbət göstəricidir. Lakin bu yanaşma balanslaşdırılmadıqda, təhsilin yalnız “elitlərin hüququ”na çevrilməsi ilə nəticələnir. Hüquq sisteminin sağlam işləməsi üçün isə cəmiyyətin bütün təbəqələrindən gələn peşəkar hüquqşünaslara ehtiyac var. Nəticədə dəyişməsi vacib olan iki əsas məsələ mövcuddur: birincisi, hüquq ixtisası üzrə qəbul planı artı-

dıqca bu qərarların etibarlılığı və obyektivliyi haqlı olaraq sual altına düşür. Azərbaycan Respublikasının “Təhsil haqqında” Qanunun 5.1-ci maddəsində göstərilir ki, dövlət təhsil sahəsində bərabər imkanların yaradılmasını təmin etməli, təhsilin keyfiyyətinə və əlçatanlığına zəmanət verməlidir. Hüquq fakültəsinə qəbul üçün dövlət imtahanının illər üzrə davamlı və sistemli şəkildə artırılması, bu maddədə qeyd olunan “bərabər imkanlar” prinsipinin pozulması ilə nəticələnir. Dövlət universitetlərində hüquq ixtisası üzrə yerlərin sayının çox az olması, lakin tələbatın artması, süni şəkildə balın yüksək saxlanması şərait yaradır. Hüquq ixtisasına keçid balı 2022-ci ildə 446, 2023-cü ildə 453, 2024-cü ildə isə 458 olub. Bu tendensiya göstərir ki, hüquq sahəsi tədricən elitləşdirilir və bu ixtisasa daxil olmaq yalnız yüksək bal toplayan, daha çox resursla çıxışı olan abituriyentlərə imkan yaradır. Bu isə bölgələrdən olan, sosial-iqtisadi baxımdan

hüquq məktəblərinə qəbul və obyektivliyi haqlı olaraq sual altına düşür. Azərbaycan Respublikasının “Təhsil haqqında” Qanunun 5.1-ci maddəsində göstərilir ki, dövlət təhsil sahəsində bərabər imkanların yaradılmasını təmin etməli, təhsilin keyfiyyətinə və əlçatanlığına zəmanət verməlidir. Hüquq fakültəsinə qəbul üçün dövlət imtahanının illər üzrə davamlı və sistemli şəkildə artırılması, bu maddədə qeyd olunan “bərabər imkanlar” prinsipinin pozulması ilə nəticələnir. Dövlət universitetlərində hüquq ixtisası üzrə yerlərin sayının çox az olması, lakin tələbatın artması, süni şəkildə balın yüksək saxlanması şərait yaradır. Hüquq ixtisasına keçid balı 2022-ci ildə 446, 2023-cü ildə 453, 2024-cü ildə isə 458 olub. Bu tendensiya göstərir ki, hüquq sahəsi tədricən elitləşdirilir və bu ixtisasa daxil olmaq yalnız yüksək bal toplayan, daha çox resursla çıxışı olan abituriyentlərə imkan yaradır. Bu isə bölgələrdən olan, sosial-iqtisadi baxımdan

rimli və bölgələrdə də bu ixtisas üzrə keyfiyyətli təhsil imkanları yaradılmalıdır. İkincisi, keçid ballarının formalaşması şəffaf qaydalarla tənzimlənməli, hər il ictimai əsaslandırması təqdim edilməlidir. DİM-in imtahan nəticələri elan olunmadan əvvəl keçid ballarının artacağını bəyan etməsi, ictimaiyyətin bu prosesi manipulyasiya olunmuş kimi qəbul etməsinə səbəb olur. Hüquq ixtisası - hüququn bərabərliyini, ədalətini və hüquqi şüurunun gücləndirilməsini təbliğ edən bir sahədir. Bu sahəyə qəbulda qeyri-şəffaflıq və sosial ədalətsizlik hissi formalaşırsa, gələcək hüquqşünasların özü də sistemin ədalətinə inamsızlıqla yetişəcək. Bu isə yalnız təhsilə deyil, bütövlükdə hüquqi dövlət prinsiplərinə zərər verir. Bu səbəbdən hüquq ixtisasının qəbul meyarları ilə tənzimlənməlidir ki, həm keyfiyyət, həm əlçatanlıq, həm də sosial ədalət arasında tarazlıq qorunsun”.

✉ **Xalidə GƏRAY,**
“Yeni Müsavat”

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Türkiyəyə səfərə hazırlaşır.

Modern.az-ın məlumatına görə, o, Ərdoğanın dəvəti ilə İstanbulda onunla görüşəcək. Danışqların gündəliyi açıqlanmayıb. Hər iki tərəf bildirir ki, səfərin gündəliyi ilə bağlı ictimaiyyət üçün birgə bəyanat planlaşdırılır. “Razılaşmalara əsasən, bəyanatın bəndlərini vaxtından əvvəl açıqlamaq olmaz”, - Türkiyə Prezidenti Administrasiyasının Kommunikasiya Departamentinin rəhbəri Fahrettin Altun X səhifəsində yazıb.

Səfər zamanı Paşinyana hansı protokolla qarşılanacağı məlum deyil. Lakin görüşün İstanbulda olması və “işgüzar səfər” çərçivəsində baş tutması digər dövlət və hökumət başçılarına tətbiq edilən protokol olmayacağını deməyə əsas verir.

Paşinyan Prezident İlham Əliyevin Türkiyəyə səfərindən bir gün sonra İstanbulda olacaq. Bu da Azərbaycanla Ermənistan arasında müzakirə edilən sülh sazişi layihəsi ilə bağlı danışqların ola biləcəyini göstərir.

Qeyd edək ki, Ərdoğanla Paşinyan arasında birbaşa təmas 2022-ci ildə başlayıb. Praqada keçirilən Avropa Siyasi Birliyinin ilk sammitində siyasətçilər arasında görüş baş tutub. Danışqlar zamanı münasibətlərin normallaşması müzakirə edilib.

Bu gün Ərdoğan Paşinyanla görüşür

Danışqların gündəliyi açıqlanmayıb, hər iki tərəf bildirir ki, səfərin gündəliyi ilə bağlı ictimaiyyət üçün birgə bəyanat planlaşdırılır

Daha sonra iki lider Nyu-Yorkda yerləşən “Türkevi”ndə münasibətlərin davam etdirilməsi və danışqların gücləndirilməsi planı barədə danışılar.

Paşinyan 2023-cü ildə Ərdoğanın andıçmə mərasimində də iştirak edib. Görüşlərdən əlavə onlar 2022-ci ildə və 2025-ci ildə telefon danışıqları aparıblar.

Sabah baş tutacaq səfərdə həm regional sülh proseslərinə, həm də sərhədin açılmasına toxunulacağı ehtimal edilir.

Ermənistanın “24News” agentliyi isə diplomatik mənbəyə istinadən xəbər verib ki, Ərdoğan-Paşinyan görüşündə əsasən Ermənistan-Azərbaycan və Ermənistan-Türkiyə münasibətlərinin müzakirə ediləcəyi gözlənilir.

Agentliyin məlumatına görə, Paşinyan Ərdoğanla erməni Apostol kilsəsini özünə tabe olmağa və Rusiya bazasını Gümrüdən çıxarmağa söz verib. Yolların açılması ilə bağlı üçüncü məqamın da müzakirə mövzusu olduğu qeyd edilib.



“24News” diplomatik mənbəyə istinadən yazır ki, Nikol Paşinyan prezident Ərdoğanla Ermənistan-Azərbaycan sülh müqaviləsinin

şərtlərini razılaşdırmaq üçün Türkiyəyə səfər edir. Qeyd edilir ki, Paşinyan Ərdoğanla sülh müqaviləsinin imzalanacağı yer məsələ-

sini müzakirə edəcək: birinci variant Vaşinqtondur (bu ilin sentyabrında), ikinci variant Birləşmiş Ərəb Əmirlikləridir (ehtimal ki, dekabrda).

Yada salmaq ki, bugünlərdə Rusiya Prezidentinin köməkçisi Vladimir Medinski Qarabağı “mübahisəli ərazi” adlandırmışdı.

Politoloq Yusif Bağırzadə “Yeni Müsavat”-a bildirdi ki, Rusiyanın müxtəlif media qurumlarında və xüsusilə də Kremlin təbliğatı rəhbəri olan televiziya proqramlarında “artsax” təbliğatının aparılması, ermənilərin guya min illər ərzində Qarabağda yaşadıklarına dair fikirlərin dövrüyyəyə buraxılması Paşinyan müxalifətinin ritorikası ilə üst-üstə düşür: “Ermənistan müxalifətinin böyük ölçüdə Rusiyanın “beşinci kolon”u qismində çıxış etdiyi məlumdur. Onların Paşinyan əleyhinə təbliğatda yalnız Qarabağ kartından istifadə etdikləri və öz mövqelərini gücləndirmək üçün başqa hər hansı bir imkanlara malik olmadıqları da məlumdur. Ermənistan müxalifətinin hakimiyyət əleyhinə bütün arqumentləri yalnız Qarabağ məğlubiyyəti ilə bağlıdır və onlar cəmiyyətdə revanşist mövqeyinin güclənməsi ilə faktiki olaraq öz mövqelərini gücləndirmək cəhdləri edirlər. Rusiya da buna müvafiq olaraq özünə bağlı qüvvələrin, həm müxalifətin, həm də kilsənin mövqelərini gücləndirmək üçün öz media resursları vasitəsilə erməni ictimaiyyətinə təsir edir. Lakin Rusiyanın “artsax” deyib bağırmasının arxasında dayanan tək səbəb təkə Pa-

şinyan müxalifətinə dəstəkdən ibarət deyil. Digər səbəb həm də Azərbaycana mesajın ötürülməsindən ibarətdir. Xatırlayırınsızsa, bir müddət əvvəl Azərbaycanın təyyarə vurulması ilə bağlı hələ də Rusiyadan müvafiq addımların atılmasını gözləməsi ilə bağlı bəyanatlarından sonra biz Rusiya mediasında növbəti anti-Azərbaycan təbliğatına şahidlik etməyə başladığımızı. Bunun ardınca Azərbaycanın işğal olunan Ukrayna ərazilərini, o cümlədən də Krim Rusiya ərazisi olaraq tanımasının vacibliyinə dair bəyanatlar səslənməyə başladı. Azərbaycanın isə təbii olaraq bu şəkildə absurd mövqe ilə razılaşması mümkün deyil. Odu ki, indi Kremlin media vasitələri “artsax” təbliğatına başlamaqla bir tərəfdən Paşinyan müxalifətinə dəstək verir, digər tərəfdən isə bizə qarşı kampaniya aparmaqla təzyiq göstərməyə cəhdlər edirlər.

Politoloqun sözlərinə görə, indiyə qədərki təcrübə göstərir ki, Rusiyanın bu istiqamətdə nə düşünməsindən və nəyə nail olmaq istəməsindən asılı olmayaraq Azərbaycanın mövqeyində hər hansı bir dəyişiklik baş verməyib. Rusiyanın da bu şəkildə cılız oyunlarla Azərbaycanı nəyəsə məcbur etməyin mümkün olmadığını anlaması və realqla barışması lazımdır.

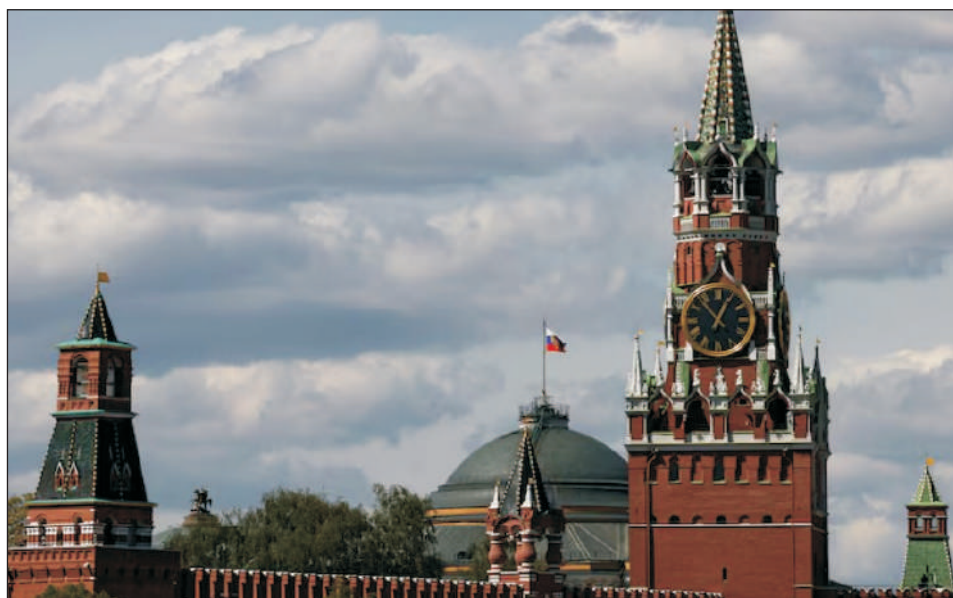
□ **Etibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

Rusiya niyə tez-tez “artsax” deməyə başlayıb?

Politoloq: “Bu şəkildə cılız oyunlarla Azərbaycanı nəyəsə məcbur etməyin mümkün olmadığını anlamalı və realqla barışmalıdırlar

Son aylarda Cənubi Qafqazda, xüsusilə də Ermənistan-Rusiya xəttində baş verən proseslər Azərbaycanın diqqət mərkəzindədir. Regionun gələcək taleyinə birbaşa təsir edən bu proseslər sülh gündəliyinin reallaşmasını çətinləşdirən əsas faktor kimi ortaya çıxır. Ermənistanda revanşist ritorikanın yenidən güclənməsi və bu meylin Rusiya tərəfindən dolayı və ya açıq şəkildə dəstəklənməsi narahatlıq doğurur.

Rusiya siyasi və media dairələrində son vaxtlar Ermənistanla bağlı verilən açıqlamalarda açıq-aşkar revanşist ovqat sezilir. Rusiyanın fəallığı sülh və sabitlik naminə deyil, regiondakı mövqelərini bərpa etməyə və Qərbbə qarşı geosiyasi əks-hərəkətə hesablanmış addımdır. Ermənistan da bu geosiyasi rəqəbətdən maksimum dərəcədə istifadə etməyə çalışır. Məsələn, Ermənistanın keçmiş müdafiə naziri Arşak Karapetyanın “İzvestiya” qəzetinə verdiyi müsahibə və bu qəzetin məsələ ilə bağlı ritorikası Rusiyanın hələ də Ermənistanın əli ilə regionda mövqeyini qo-



rumağa çalışdığını sübut edir. “İzvestiya” qəzetinin Karapetyanla apardığı müsahibədə bir neçə mühüm məqam diqqətdən yayınmamalıdır. Birincisi, qəzetin əməkdaşı söhbət boyu dəfələrlə Azərbaycanın Qarabağ bölgəsini “artsax” adlandırır. Bu, Rusiya mediasında hələ də separatçı ritorikanın dolayısı ilə təşviq edildiyini göstərir və sadəcə, termin seçimi deyil, Rusiyanın bölgəyə baxış bucağının göstəricisidir.

Televiziya aparıcısı Vladimir Solovyov Rusiyanın dövlət televiziya kanalı “Rossiya 1”-də yayımlanan müəllif proqramında özünəməxsus qərəz və isticarə davranışla Azərbaycana qarşı növbəti dəfə hörmətsizlik nümayiş etdirib.

Bildirilib ki, Ermənistanda hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən saxlanılan yaxın dostu, erməniilli rusiyalı iş adamı Samvel Karapetyanın müdafiəsinə qalxan aparıcı

bir neçə dəfə “artsax” ifadəsini işlədib, Ermənistan hakimiyyətini “Artsaxı hədiyyə etməkdə” günahlandıraraq, canlı yayımda birbaşa erməni xalqına müraciət edərək onu da gələcəkdə “Artsaxın taleyi gözlədiyini” deyib.

Rusiyanın dövlət televiziya kanalının efirində belə destruktiv iddiaların yer alması narahatlıq doğurur və məsələ ilə əlaqədar Rusiyanın rəsmi mövqeyinə tamamilə ziddir.

Oğuz-Qəbələ-Bakı su kəmərinin 228-ci kilometrində baş verən qəzanın aradan qaldırılması işləri yekunlaşıb. Bu barədə iyunun 18-də Musavat.com-a Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin (ADSEA) tabeliyində olan İri Şəhərlərin Birləşmiş Su Təchizatı Xidmətindən məlumat verilib. Bildirilib ki, xəttin su ilə doldurulması prosesinə başlanılıb. Qəza baş vermiş xəttə borunun zədələnmiş hissəsi xüsusi texnika vasitəsilə çıxarılaraq yeni boru ilə əvəzlənib. Su sızmaların qarşısını alınması məqsədilə boruların birləşmə yerlərində möhkəmləndirmə və hidroizolyasiya işləri aparılıb.

Kəmərin içməli su ilə doldurulduqdan sonra su Bakı şəhəri və Abşeron yarımadasının müvafiq anbarlarına ötürüləcək. Məhz bu prosesin ardından iyunun 20-si axşam saatlarından etibarən abonentlərin əvvəlki rejimlə su ilə təminatı həyata keçiriləcək. Qurum xüsusilə diqqətə çatdırır ki, iri həcmli magistral su kəmərlərində təmir-bərpa prosesində əsas vaxt aparan mərhələ - magistral kəmərin boşaldılması və yenidən doldurulması mərhələləridir.

Bu müddət ərzində Oğuz-Qəbələ-Bakı su kəməri ilə qidalanan ərazilərin alternativ mənbələr hesabına qrafikdən kənar su ilə təmin olunmasına çalışılır.

Bir neçə gündür vətəndaşlar su təchizatında yaranmış problemlə bağlı narazılıqlarını ifadə edirlər. Əsasən sosial media hesablarında paylaşım edən vətəndaşlar müvafiq dövlət strukturlarına müraciət edərək yüz milyonlarla vəsaitin ayrılmasına baxmayaraq, ən çox tələbat olduğu yay mövsümündə su ilə sınağa çəkmək barədə şikayət edirlər.

Məsələ təkcə son bir neçə gündə yaşanan çətinlik deyil. Demək olar ki, hər ay su təchizatındakı problemlərlə bağlı narazılıq ifadə edilir. İstənilən media orqanında kiçik bir araşdırma etməklə mənzərəni aydın görmək olar. Respublikanın müxtəlif rayonla-

rında, paytaxtda və paytaxta yaxın ərazilərdə əhalinin su ilə təminatı ilə əlaqədar çoxsaylı şikayət var. Elə bölgələr var ki, su qrafiklə verilir, yaxud ümumiyyətlə, su verilmir, əhali suyu öz vəsaiti hesabına almağa məcbur olur. Belə olan halda vətəndaşlar haqlı olaraq, milyonlarla vəsait xərcləndiyi halda, 21-ci əsrdə niyə susuz qaldıqlarını anlamırlar.

Xatırladaq ki, Oğuz-Qəbələ-Bakı su kəməri 2010-cu ildə istismara verilib. Bu layihə Azərbaycana 1 milyard dollara başa gəlib. Kəmərin istismara verildəndə bəyan edilmişdi ki, paytaxt Bakının əhalisi daimi su ilə təchiz olunaçaq. Lakin proseslər göstərdi ki, kəmərin istismara verilməsindən 15 il keçəndən sonra da Bakının bir çox ərazilərində daimi su yoxdur. İnsanlar sudan gündə bir neçə saat istifadə edə bilər.

Ötən ilin avqustunda da Oğuz-Qəbələ-Bakı su kəmərinə qəza baş verdiyi iddia edilərək, paytaxt sakinləri günlərlə susuz qalmışdı. O zaman vətəndaşların narazılığı nəzərə alınmamışdı.

Milli Məclisin deputatı Arzuxan Əlizadə "Yeni Musavat"a açıqlamasında bildirib ki, Bakı şəhəri əslində 2 milyon insanın yaşaması üçün nəzərdə tutulub: "Şollar-Bakı su kəməri 1917-ci ildə istifadəyə verilsə də, həmin xətdə hər hansı qəza, yaxud

Bir milyardlıq kəmərdən bu gün su gələcəyi vədi

Oğuz-Qəbələ-Bakı su kəmərinə tez-tez baş verən qəzalar və qeyri-sabit təchizat vətəndaş narazılığını artırır



nasazlıq baş verməyib. Oğuz-Qəbələ-Bakı su kəməri isə 2010-cu ildə istifadəyə verilib. Cəmi 15 ildir istifadəyə verilmiş də, defektlər qəza olub. Sahə mütəxəssisləri bildiriblər ki, kəmərin çəkilişdə şüşə lifli borulardan istifadə olunub. Buna görə də torpaq sürüşməsi yaxud başqa hadisə baş verdikdə boru kəmərinə problem yaranır. Bu isə ciddi sual yaradır. Nəyə görə şüşə lifli borulardan istifadə olu-

nub? Nəzərə almaq lazımdır ki, kəmərin çəkilişinə kifayət qədər böyük vəsait - 800 milyon manat xərclənib. Prezident İlham Əliyev də 2030-cu ilə qədər global miqyasda su ilə bağlı ciddi problemlərin yaranma biləcəyinə diqqət çəkib. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanda içməli su təəssüf ki, texniki proseslərdə istifadə olunur-maşınıyuma, suvarma və s. Xəzərin suyundan ən azı texniki su kimi

istifadə etmək olar. Xəzər dənizinin suyunun duzsuzlaşdırılması üçün qurğuların tikilməsinə ehtiyac var".

Deputat əlavə edib ki, Azərbaycanın su ehtiyatlarının təxminən 25-30 faizi işğaldan azad edilmiş ərazilərdə yerləşir: "Həmin ərazilərdə yeni su anbarları tikilib istifadəyə verilib. Odur ki, həmin ərazilərin su təchizatı məsələsi həll olunmaqdadır. Eyni zamanda mütəxəssislər iş-

ğaldan azad edilmiş ərazilərdən Bakıya alternativ su kəmərinin çəkilməsi ehtimalını gündəmə gətirirlər".

Coğrafiya İnstitutunun hidrologiya şöbəsinin müdiri Rza Mahmudov Milli.az-a açıqlamasında bildirib ki, su qıtlığı problemi dünyanı cənginə alıb: "Su qıtlığı çoxdan başlayıb, buna səbəb keçən əsrin 60-70-ci illərində olan həyəcən təbəllərinin eşidilməməsinin nəticəsidir. Ölkəmizdə su ehtiyatları azdır və qıtlığın olması istisna deyil. İqlim dəyişmələri Azərbaycana təsir göstərir. Azərbaycan digər təbii ehtiyatlarla zəngin olsa da, su ehtiyatına görə dünyanın az su təminatı olan ölkələrəndir. Ölkəmizin su ehtiyatı Cənubi Qafqazın ümumi su ehtiyatının 15 faizini təşkil eləyir. Bu gün dövlət səviyyəsində çoxsaylı tədbirlərin keçirilməsi, su anbarlarının tikilməsi birbaşa buna yönəlib ki, az təminatlı su ehtiyatı olan ölkəmizdə əhalinin suvarmaya, içməli suya, su təchizatına, şirin suya tələbatını ödəmək üçün optimal istifadə məsələləri qarşılasın".

□ Nigar HƏSƏNLİ, "Yeni Musavat"

Bakı-Qazax qatarında qiymətlərlə bağlı iddialara cavab

ADY bildirib ki, qiymətlər alış tarixinə, həftənin gününə, bayramlara və oturacaq istiqamətinə görə müəyyən edilir

"Azərbaycan Dəmir Yolları" (ADY) QSC Bakı-Qazax-Bakı marşrutu üzrə qatarlara biletlərin yüksək olması ilə bağlı iddialara aydınlıq gətirib.

Modern.az-ın sorğusuna cavab olaraq QSC-dən bildirilib ki, ADY 2024-cü il 1 noyabr tarixindən ölkədaxili marşrutlar üzrə dinamik qiymət siyasətinə keçib.

"Bu qiymət siyasətinə əsasən, bilet qiymətləri tələbdən asılı olaraq dəyişir. Bilet satış sistemində inteqrasiya edilmiş qabaqcıl texnologiyalar sayəsində sərnişinlərə real vaxtda qiymətləri izləmək və ən uyğun səyahət vaxtını seçmək imkanı yaradılır. Səfərə 30-25 gün qalmış və əks istiqamətdə oturmağa bilet almış sərnişinlər endirimlərdən yararlanırlar. Məsələn, ən çox tələbat olan Bakı-Qazax-Bakı marşrutu üzrə hər bir sərnişin büdcəsinə uyğun olaraq standart (məsələn, Bakıdan Qazağa 30-25 gün öncədən 16.20 AZN-ə, standart+ bilet ala bilər (eyni istiqamətə 30-25 gün öncədən 21,40 manata və biznes siniflərə (eyni istiqamətə



30-25 gün öncədən 39,90 manata). Eyni istiqamətə 30-25 gün öncədən birinci sinif üzrə biletin qiyməti isə 101,7 manat təşkil edir", - açıqlamada bildirilir.

Qeyd edilib ki, qiymətlər alış tarixinə, həftənin gününə, bayramlara və oturacaq istiqamətinə görə müəyyən edilir. Bu dinamik tarif modeli həmçinin öncədən əla-

və qatarların (reyslərin) təyin edilməsi baxımından ADY üçün planlaşdırma imkanları yaradır, müştərilərə daha geniş seçim verir. Biletlərin qiymətində artım həftəsonları, bayram günləri və biletlər səfərə bir-iki gün qalmış alındıqda olur: "Dünya təcrübəsinə nəzər salsaq görərik, məsələn, Rusiya Dəmir Yolları yüksək tə-

ləbatlı marşrutlar üzrə dinamik qiymətpoyma strategiyasından istifadə edir, Belarus Dəmir Yollarında rezervasiyalar və qeyri-pik vaxtlarda endirimlər təklif olunur, Avropa ölkələrinin bir çoxunda isə biletin alındığı müddət, doluluq faizi, yer seçiminə görə qiymətlər dəyişir. ADY sərnişinləri də ölkədaxili istiqamətlərdə səyahətlərini öncədən

planlaşdırmaqla endirimli qiymətlər əldə edə bilərlər. O ki qaldı biletin qiymətinin 100 manatdan yüksək olması ilə bağlı məlumatlara, əgər hərəkət cədvəlində seçilmiş tarixə yüksək qiymət görünürsə, bu o deməkdir ki, digər siniflərə yer qalmayıb, yalnız birinci sinif - ən yüksək sinif üzrə yer və ya yerlər mövcuddur. Birinci siniflərin qiyməti standart və biznes siniflərdən yüksək olur. Birinci sinif yerlər az olsa da (məsələn, FLIRT qatarında cəmi 8 yer), təbii ki, öz müştəriləri var, səyahət zamanı yüksək komforta üstünlük verən sərnişinlər var".

Məlumatda vurğulanır ki, Azərbaycan Dəmir Yollarında birinci siniflə səyahət edən sərnişinlər qatarın yola düşməsinə əvvəl və ya səyahətin sonunda 1 saat müddətində Bakı, Gəncə və Qəbələ dəmiryol vağzallarının VIP-zallarından istifadə edə bilərlər. Əl yükü sərnişinin istəyinə uyğun olaraq zala və ya birbaşa qatara daşınır. Əl yükü zaldə yerləşdirildiyi halda ADY əməkdaşı sərnişini və onun əl yükünü qatara kimi müşayiət edir:

"VIP-zalda sərnişinə aşağıdakı ödənişsiz xidmətlər

göstərilir: limitsiz su, çay, qəhvə; internetə çıxış (Wi-Fi-dən istifadə); rahat və yumşaq mebel dəsti ilə təchiz olunmuş dincəlmə zonası; şəhərin gəzməli yerləri ilə bağlı informativ çap vəsaitləri (buklet, kitabça); sərnişinin səfərin sonunda qarşılanması; Bakı Dəmiryol Vağzalında 2 saatlıq ödənişsiz avtoparkinq. Səyahətin sonunda vaqon bələdçisi sərnişini vağzaldakı ADY-nin nümayəndəsinə yönləndirir. ADY-nin əməkdaşı sərnişini qarşılayaraq əl yükü ilə birgə onu VIP-zala kimi müşayiət edir. Birinci siniflə səyahət edən sərnişinlərə qatarda səfər zamanı ödənişsiz yemək təklif olunur. Qida çeşidləri: qəlyanaltı; səhər yeməyi; sendviç; meyvə şirəsi; çörək; şəkər daxil olmaqla isti içki (çay, qəhvə) və su. Çay, qəhvə, suyun verilməsi limitsiz və ödənişsizdir. Qatarların birinci sinif salonlarında xüsusi yerlər mövcuddur. Oturacaqlar elektrik yuvaları və dirsəkaltı ilə təchiz olunub, fərdi işıqlandırma və oturacaqlar istəyə uyğun tənzimlənir. Həmçinin ikimərtəbəli qatarlardakı birinci sinif oturacaqları 180 dərəcə fırlana bilər. Səfər zamanı sərnişinlərə yastıqca, ayaq və başmaq təqdim edilir".

□ "Yeni Musavat"

Prokurorluq işçisinin prokurorluqda qulluqda olmasının yaş həddi artırılır. Bu, Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin iyunun 18-də keçirilən iclasında müzakirəyə çıxarılan “Prokurorluq orqanlarında qulluq keçmə haqqında” Qanuna təklif edilən dəyişiklikdə əksini tapıb. Layihəyə əsasən, prokurorluq işçisinin prokurorluqda qulluqda olmasının yaş həddi 60 yaşdan 65 yaşa qaldırılır. Qeyd edilib ki, dəyişikliyin əsas məqsədi uzunmüddətli təcrübəyə malik prokurorluq işçilərinin prokurorluq orqanlarında fəaliyyətini davam etdirməsinə şərait yaradaraq prokurorluq orqanlarının səmərəliliyinin artırılmasıdır.

Yada salaq ki, aprel ayında Milli Məclisin qərarı ilə Konstitusiyaya Məhkəməsi hakimlərinin vəzifədə olmasının yaş həddi də artırılıb. Dəyişikliklə Konstitusiyaya Məhkəməsi hakiminin vəzifədə olmasının yaş həddi 70-dən 75-ə artırılıb. Konstitusiyaya Məhkəməsinin 75 yaşına çatmış hakimi Konstitusiyaya Məhkəməsinin yeni hakimi təyin olunanaqədər, lakin 6 aydan çox olmayan müddətdə vəzifələrini icra etməyə davam edir.

Niyə prokurorların vəzifədə qalma müddəti qaldırılır? Bəs gənc kadrlara nə vaxt güvənəcək?

Demokratiya və İnsan Hüquqları Komitəsinin sədri, hüquq üzrə fəlsəfə doktoru Çingiz Qənizadə “Yeni Müsavat”a deyib ki, Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin iclasında “Prokurorluq orqanlarında qulluq keçmə haqqında” Qanuna təklif edilən dəyişikliyi müsbət dəyərləndirir: “Prokurorluq orqanlarında yaş həddi 60 yaş idi. Lakin indi 65 yaşa qaldırılır və bu dəyişikliyin əsas məqsədi uzunmüddətli təcrübəyə malik prokurorluq işçilərinin orqanlarda fəaliyyətinin davam etməsinə şərait yaratmaqdır.

60 yaşda kiminsə pensiyaya çıxması absurddur, gülməlidir. Əgər vətəndaşlar üçün pensiya almaq hüququ 65 yaşdırsa, niyə kimə 65 yaşında təqaüdə çıxmalıdır?”

Çingiz Qənizadə düşünür ki, təcrübəli kadrların 65 yaşına qədər işləməsi vacibdir: “Bu gün hüquq-mühafizə orqanlarında təcrübəli kadrlara olduqca böyük ehtiyac var və prokurorluq haqqında qanunun bu maddəsinə edilən dəyişiklik çoxdan edilməli idi. Deputat olarkən bir neçə dəfə bu məsələni qaldırırdım. Polis əməkdaşlarının da 55 yaşda pensiyaya göndərilməsi ilə bağlı qərarı düzgün hesab etmirəm. 55 yaş o yaş deyil ki, insanlar işindən ayrılısın və gedib hansısa çayxanada gününü keçirsin. Yeri gəlmişkən, polis orqanlarında da qulluq keçmə ilə bağlı məsələdə 5 il yaş həddi artırılmalı idi və güman edirəm ki, belə də olacaq. Əgər hüquq-mühafizə orqanlarının birində 5 il müddət artırılırsa, digər hüquq-mühafizə orqanlarında da bu təcrübədən istifadə olunmalıdır”.

Çingiz Qənizadə hesab edir ki, həm polis, həm də prokurorluq orqanlarında hazırkı qanunda nəzərdə

Prokurorlar da kabinetdə yaşlanmaq istəyir - 65 yaş qərarı...

Aprel ayında Konstitusiyaya Məhkəməsi hakimlərinin vəzifədə olmasının yaş həddi 70-dən 75-ə artırılıb



tutulan yaş həddi 5 il artırılmalıdır: “Hüquq-mühafizə orqanlarında olduqca böyük təcrübəyə malik ola biləcək kadrlar 55-60 yaşda işdən yaşa görə uzaqlaşdırıl-

mamalıdır. Hüquq-mühafizə orqanlarına gənc kadrlar gəlməlidir, amma təcrübəli işçiləri də kənara qoymaqla keyfiyyətli istintaqın, təhqiqatın, əməliyyat işinin təşkilinin hə-

yata keçirilməsində müəyyən çətinliklər yaranacaq. 60 yaşında olan hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları daha təcrübəlidir. Praktiki olaraq böyük bir məktəb keç-

mələri cinayətlərin açılmasında və cinayətkarların tapılmasında onların təcrübəsi olduqca kömək göstərir. Bəzən professional işçilər yaşına görə işdən çıxarıldıqdan sonra hansısa idarədə müşavir, məsləhətçi kimi saxlanılır. Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsi tərəfindən təqdim olunan layihə olduqca təqdirəlayiqdir. Avropa ölkələrində 75 yaşdan yuxarı hakimlər var. Daha professional, həyat, əmək, nəzəri təcrübəyə malik insanların olması işin xeyrinədir. Bu heç də gənclərin işlə təmin olunmasına maneə törədən amillərdən deyil. Artıq bölgələrdə ştatlar artırılır. Yəni biz gənclərin qarşısını almırıq, iş təcrübəsi olan, daha operativ və doğru qərarlarla keyfiyyətli iş, müsbət nəticələrə nail olmaq üçün dəstək veririk”.

□ **Elsən MƏMMƏDƏLİYEV,**
Musavat.com

Rayon yollarında küçə ticarəti qadağan edilə bilər

Ekspertlər DİN-in xəbərdarlığını haqlı hesab edirlər, amma...

Yay mövsümünün gəlməsi ilə bölgələrə səfər edən insanların sayı artdıqca, rayon yollarında yolkənarı məhsul satışları da çoxalmağa başlayıb. Bu hal ilk baxışda kənd təsərrüfatı məhsullarının satışına dəstək kimi görünə bilər, əslində ciddi təhlükə mənbəyi hesab olunur. Daxili İşlər Nazirliyinin yaydığı məlumata görə, nəqliyyatın intensiv hərəkət etdiyi yolların kənarında ticarət fəaliyyəti həm satıcılar, həm alıcılar, həm də sürücülər üçün ciddi risk yaradır, bir çox hallarda ağır yol-nəqliyyat hadisələri ilə nəticələnir, xüsusən də yay mövsümündə bölgələrə axın edən turistlərin sayının artması təhlükəni ikiqat artırır.

“Xahiş edirik ki, ticarət fəaliyyətinizi yalnız aidiyyəti dövlət qurumlarının müəyyən etdiyi ərazilərdə həyata keçirəsiniz. Həm özünüzdən, həm də digərlərinin həyatını təhlükəyə atmayın”, - nazirlik çağırışda bildirir.

Daxili İşlər Nazirliyinin xəbərdarlığı təhlükəsizlik baxımından əsaslı görünür. Lakin bu məsələnin digər bir tərəfi də var: kənd sakinləri üçün alternativ satış yerlərinin olması. Bəzi rayonlarda yol kənarında ticarət edənələr deyirlər ki, əllərindəki məhsulu uzaq bazarlara çatdırmaq üçün nə logistika imkanları, nə də şəraiti var. Ona görə də yaşıadıqları kəndin kənarında, yol üzərində, satıcı-müştəri təmasının asan baş verdiyi nöqtələrdə məhsullarını satmağa məcbur qalırlar.

Qonşu ölkələrdə, o cümlədən Gürcüstan və Türkiyədə də bu cür satış halları yay aylarında geniş yayılıb. Hətta Avropa ölkələrinin bəzilərində yol kənarında məhsul satışı

üçün xüsusi yerlər ayrılır, təhlükəsizliyin təmin olunması şərti ilə bu fəaliyyətə şərait yaradılır.

İqtisadçı Natiq Cəfəri “Yeni Müsavat”a açıqlamasında deyir ki, yol kənarında ticarət etmək qədim ənənələrdən biridir: “Bu ənənənin min illik tarixi var. Ona görə də yol təhlükəsizliyini nəzərə almaqla yol kənarlarında çox kiçik bazarların yaradılmasına yerli icra hakimiyyətləri imkan verməlidirlər. Bu, təkə ticarət məsələsi deyil, həm də ənənədir, onu qorumaq lazımdır. Eyni zamanda fermerlərin rahat şəkildə öz məhsullarını satması hamiyə xeyirdir. Lakin bütün hallarda yol hərəkəti təhlükəsizliyini təmin etməklə, maşınların saxlanması üçün yol cibi yaratmaqla bəlli yerlərdə yolkənarı ticarəti inkişaf etdirmək olar. Bu, həm alıcını, həm də satıcını məmnun edəcək. Yol təhlükəsizliyini bəhanə edərək, yol kənarlarında ticarəti qadağan etmək doğru deyil”.



Nəqliyyat eksperti Eldəniz Cəfərov deyir ki, təhlükəsiz və qadağan olunmamış yerlərdə ticarət mümkündür: “Düz yola bitişik olmayan, magistral yoldan 100 metr aralıda obyektlər fəaliyyət göstərir və orada kənd təsərrüfatı məhsulları satılır. Lakin yola bitişik yerdə və hərəkət hissəsində ticarətin olması doğru deyil. Yola bitişik yerdə ticarət olanda avtomobili saxlayanın qəzaya düşməsi ehtimalı yüksəkdir. Məsələn, Ələt-Bakı yolunda insanlar yol kənarında dovşan satırlar. Dovşan almaq istəyən bir ailə avtomobili yolun kənarında

saxlayıb, dovşan almaq istəyəndə yük maşını gəlib həmin maşının üzərindən keçmişdi. Bir yol kənarı ticarətinə görə bütün ailənin həyatı təhlükəyə düşdü. İstənilən halda çalışmaq lazımdır ki, qəza şəraiti yaranmasın. Bəzi yerlərdə yol cibləri var, əlavə ehtiyac olarsa, yenə də düzəltmək olar. Amma mən yolda satış həyata keçirməsinin əleyhinəyəm. Xüsusən də magistral və şəhərlərarası yollarda icazə verilməməlidir. Satış yoldan kənarda xeyli uzaqda təşkil edilməlidir”.

İqtisadçı Xalid Kərimli deyir ki, vətəndaşın öz tar-

lasının yaxınlığında məhsulunu satmaq hüququ var, lakin bu, heç də asan proses deyil: “Satış təşkil etmək üçün bələdiyyədən yer icarə götürməli və qanunvericiliyin müvafiq tələblərini yerinə yetirməlidir. Kim harada istəyirsə, satış təşkil edə bilməz. Mobil satış yerləri də məsələnin həlli deyil. Bunun özü də sahibkarlıq təşəbbüsüdür. Onu kimə qura, kimə isə qurmaya bilər. DİN isə bu mövzuda öz işini görür və vətəndaşları qanunlara riayət etməyə çağırır. Həmin yol kənarında maşın saxlamaq icazəsi yoxdursa, vətəndaş maşını

saxlayıb alış-veriş edə bilməz. Ona görə də məhsulunu satan kəndli də bunu nəzərə alıb, daha uyğun yer tapmalıdır”.

Nəqliyyat sahəsi üzrə ekspert Rauf Ağamirzəyev hesab edir ki, xəbərdarlıq etmək əvəzinə, fermerlərə şərait yaradılmalıdır: “Yol kənarı biznesi bütün dünya şəhərlərində var, lakin əsas məsələ bunun təşkil ilə bağlıdır. Məhsullarını satışa çıxaranlar yoldan bir az aralı olmalı, alış-veriş edən sürücülər isə sürətli hərəkətə maneə olmadan, sürəti azaldan zolaqla daxil olmaqla bazarlıqlarını edə bilərlər.

Daha sonra isə sürəti artıran zolaqla əsas yola qoşularaq davam edə bilərlər. Bu, bir əhəng halında olmalıdır və sürətli yol standartı pozulmamalıdır. Təhlükəsizliyi əsas götürərək bu növ ticarət təşkil edilməlidir. Yola aid olan qurumlar, yerli icra hakimiyyətləri bunları nəzərə alaraq insanları satış yerləri ilə təmin etməlidir. Əgər bizim ərazimizdən beynəlxalq nəqliyyat dəhlizləri keçirsə, yük maşınları üçün TIR Parkları da təşkil edilməlidir. Yol müasir standartlara uyğun qurulursa, yolkənarı infrastruktur hər hansısa qəza və ya avtomobilin xarab olması riskinə uyğun olmalıdır. Evakuasiya operativ təşkil edilməli, təmir üçün imkanlar yaradılmalı və bütün marşrut boyu əlaqə fasiləsizliyi - həm rabitə, həm də internet əlaqəsi təmin olunmalıdır”.

□ **Sahənə RƏHİMLİ,**
“Yeni Müsavat”

Bu ilin yanvar-may aylarında Azərbaycanın xarici ölkələrlə apardığı ticarət əməliyyatlarının həcmi 20 milyard 966 milyon dollara bərabər olub. “Yeni Məsavət” Dövlət Gömrük Komitəsinə istinadən xəbər verir ki, bu, ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 2 milyard 527 milyon dollar və ya 13,7 faiz çoxdur. Dövrüdəki bu artım bütünlüklə idxal-dakı kəskin yüksəlişlə bağlıdır.

Belə ki, beş aylıq xarici ticarət dövrüdəsinin 11 milyard 1 milyon dolları ixracın, 9 milyard 965 milyon dolları isə idxalın payına düşüb. Bu isə o deməkdir ki, illik müqayisədə ixrac 137 milyon dollar və ya 1,2 faiz azalıb, idxal isə 2 milyard 665 milyon dollar və ya 36,5 faiz artıb. Son nəticədə xarici ticarətdə 1 milyard 36 milyon dollarlıq müsbət saldo yaranıb. Bu da illik müqayisədə 2 milyard 802 milyon dollar və ya 3,7 dəfə azdır.

Ixracın 87,21 faizi - 9 milyard 593 milyon 683.40 min dolları neft-qaz sektorunun payına düşüb. Maraqlıdır ki, bu ilin 5 ayında Azərbaycanın neft ixracında artım qeydə alınıb. Belə ki, ümumi ixracın 51,29 faizini təşkil edən xam neft ixracı 5 milyard 642 milyon 731.28 min dollar dəyərlə 10 milyon 363 min 108.79 tona bərabər olub. Ötən ilin eyni dövründə ixracın dəyəri 6 milyard 258 milyon 631.31 min dollar, miqdarı isə 9 milyon 869 min 672.49 ton təşkil etmişdi. Göründüyü kimi, neft ixracının həcmi 500 min tona yaxın artsa da, qiymətlərin düşməsi nəticəsində ondan əldə olunan gəlir 616 milyon dollar yaxın azalıb.

Neft-qaz ixracının ikinci böyük məhsulu olan təbii qaz ixracı bu ilin yanvar-mayında 3 milyard 833 milyon 012.99 min dollar dəyərlə 10 milyard 270 milyon 805.90 min kubmetrə bərabər olub. Bu, ötən ilin eyni dövründəki ixracdan 358 milyon 198,81 min kubmetr və 381 milyon 876,31 min dollar çoxdur.

Maraqlıdır ki, Dövlət Statistika Komitəsinin aylıq hesabatında yanvar-may aylarında Azərbaycanda neft hasilatının azaldığı əksini tapıb. Komitənin açıqladığı məlumata görə, beş ayda əmtəəlik neft hasilatı 11,4 milyon ton, əmtəəlik təbii qaz hasilatı isə 16,2 milyard kub metr təşkil edib. Əmtəəlik neft hasilatı əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 4,9 faiz azalıb, əmtəəlik qaz hasilatı isə 1,7 faiz artıb.

Yanvar-may aylarında Azərbaycanın qeyri-neft ix-



“Made in Azerbaijan”ın ixracında azalma

Ixracında kəskin artım olan meşə fındığıdır

racının 1,4 milyard dollara bərabər olub. Bu, 2024-cü ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 11,6 faiz artım deməkdir. O cümlədən yanvar-may aylarında yeyinti məhsulları üzrə ixrac 14,4 faiz artaraq 417.7 milyon ABŞ dollarına bərabər olub. Həmçinin kimya sənayesi məhsulları ixracı ötən ilin müvafiq dövrünə nəzərən 46,8 milyon ABŞ dolları və ya 45,9 faiz, şəkər 3 milyon ABŞ dolları və ya 30,1 faiz, pambıq iplik 1,3 milyon ABŞ dolları və ya 14,5 faiz, meyvə-tərəvəz 48 milyon ABŞ dolları və ya 19,1 faiz, qara metallar və onlardan hazırlanan məmulatlar 3,8 milyon ABŞ dolları və ya 11,3 faiz artıb.

Qeyd olunan dövrə ixrac olunan aqrar məhsullar 17,2 faiz artaraq 331,2 milyon ABŞ dolları, aqrar-sənaye məhsulları 5,9 faiz artaraq 115.6 milyon ABŞ dollarına bərabər olub. Bütövlükdə aqrar və aqrar-sənaye məhsullarının birgə ixracı 14 faiz artaraq 446,7 milyon ABŞ dolları təşkil edib.

Ixracı artan aqrar məhsullardan kartof diqqəti cəlb edir. Belə ki, 2025-ci ilin yanvar-may aylarında Azərbaycandan 22 milyon 511 min dollar dəyərində

56 min 781 ton kartof ixrac olunub. Bu isə o deməkdir ki, kartof ixracı ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə dəyər baxımından 8 milyon dollar və ya 55,3 faiz, miqdar ifadəsində isə 22 min 463 ton, yaxud 65,5 faiz artıb. 2024-cü ildə Azərbaycandan 14 milyon 493 min dollar dəyərində 34 min 318 ton kartof ixrac olunmuşdu. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına əsasən iyunun 1-dək Azərbaycanda sahələrdən 168,7 min ton (5,3 faiz çox) kartof yığılıb.

Pomidor ixracında da artım diqqətə cəlb edir. Belə ki, yanvar-may aylarında Azərbaycandan 113 milyon 807 min dollar dəyərində 98 min 695 ton pomidor ixrac olunub. Nəticədə bu məhsulun ixracı ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə dəyər ifadəsində 5 milyon 220 min dollar və ya 4,8 faiz, miqdar ifadəsində isə 12 min 628 ton, yaxud 14,7 faiz çox olub.

Ixracında kəskin artım olan digər kənd təsərrüfatı məhsulu meşə fındığıdır. Gömrük statistikasına əsasən 2025-ci ilin yanvar-may aylarında Azərbaycandan 65 milyon 217 min dollar dəyərində 9 min 425 ton

meşə fındığı ixrac olunub. Bu, ötən ilin eyni dövründəki ixracdan dəyər baxımından 17 milyon 759 min dollar və ya 37,4 faiz, miqdar ifadəsində isə 1 686 ton, yaxud 21,8 faiz çoxdur.

Beş ayda həmçinin ölkədən 32 milyon 344.44 min dollar dəyərində 46 596.12 ton alma ixrac olunub. Bu, ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə dəyər baxımından 45,4 faiz, miqdar baxımından isə 39,6 faiz çoxdur. Bu il qeydə alınan 32 miyln 946.21 min dollarlıq 45 min 835.17 ton xumra ixracında isə illik ifadədə artım dəyər baxımından 18,6 faiz, miqdar baxımından 29,6 faiz artım var.

Qeyri-neft sektorunun digər əsas ixrac məhsullarından olan pambıq mahlıc ixracı bu ilin beş ayında ciddi azalma qeydə alınıb. Belə ki, ötən ilin eyni dövründə xaricə 100 milyon 278.67 min dollarlıq 66 006.68 ton mahlıc satılmışdısa, bu il ixrac 90 milyon 342.21 min dollar dəyərlə 62 659.43 tona düşüb. Pambığın emalından əldə olunan iplik ixracı isə 8 milyon 643.07 min dollar dəyərlə 3 303.42 tondan 9 milyon 897.31 min dollar dəyərlə 4 081.61 tona yüksəlib.

alıb. Bu, ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə dəyər baxımından 8,6 dəfə, miqdar baxımından isə 19 dəfə çoxdur. Qızıl ümumilikdə 22 ölkədən idxal olunub.

İdxaldakı artımda üçüncü böyük pay ərzaq məhsullarındadır. Belə ki, yanvar-may aylarında Azərbaycana ümumilikdə 1 milyard 64 milyon 125.93 min dollarlıq yeyinti məhsulları idxal olunub. Bu, 953 milyon 361.86 min dollarlıq idxalın qeydə alındığı ötən ilin beş ayından 11,6 faiz çoxdur.

Ərzaq məhsulları arasında idxalı ən çox artan kərə yağı və süddən hazırlanmış digər yağlar (54 milyon 161.54 min dollar dəyərlə 10 394.15 tondan 80 milyon

494 min dollar dəyərlə 11 458.27 tona qədər), buğda (72 milyon 676.29 min dollar dəyərlə 328 542.75 tondan 110 milyon 435.55 min dollar dəyərlə 510 430.79 tona), süd və qaymaq (8 milyon 637.79 min dollar dəyərlə 5 584.37 tondan 11 milyon 358.76 min dollar dəyərlə 7 004.87 tona) və digər məhsullardır.

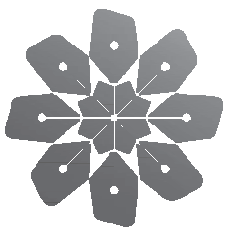
İdxalında azalma qeydə alınan ərzaq məhsulları ət, düyü, çay, qarğıdalı, bitki və heyvan mənşəli piylər və yağlar və digərləridir.

İdxalda artımın yüksək olduğu məhsullar arasında avtomobillər də var. Belə ki, 2025-ci ilin yanvar-may ayları ərzində Azərbaycana ümumilikdə 789 milyon 752 min ABŞ dolları dəyərində 42 min 786 ədəd avtomobil idxal olunub. 2024-cü ilin yanvar-may ayları ilə müqayisədə ölkəyə idxal olunan avtomobillərin sayı 7 min 216 ədəd və ya 20,3 faiz, dəyəri isə 141 milyon 294 min dollar və ya 21,8 faiz artıb.

Ötən ilin eyni dövründə Azərbaycana 648 milyon 458 min dollar dəyərində 35 min 570 ədəd avtomobil idxal olunmuşdu.

Bu il də idxal olunan avtomobillər arasında ən böyük pay minik avtomobillərinə məxsusdur: 39 min 9 ədəd. Bu, ümumi idxalın təxminən 91 faizini təşkil edir. Minik avtomobillərinin idxalı üçün ölkədən kənara 709 milyon 137min dollar çıxarılıb.

□ **Dünya SAKIT,**
“Yeni Məsavət”



**Azərbaycan
Respublikasının
Mədianın İnkişafı
Agentliyi**

Regionların sosial-iqtisadi inkişafının təşviq edilməsi

Son 20 ildə regionların sosial-iqtisadi inkişafı Azərbaycanın dövlət siyasətində əsas prioritetlərdən biri kimi qəbul olunub. 2004-cü ildən başlayaraq icra olunan dörd mərhələli dövlət proqramı təkcə paytaxt deyil, bölgələrin də müasir simaya qovuşmasına, yerli infrastrukturun bərpasına və əhəlinin rifah səviyyəsinin artmasına xidmət edib. Bəs bu prosesdən ən çox kimlər fayda götürüb? Hansı bölgələr əhəmiyyətli irəliləyişlər əldə edib?

“Yeni Məsavət” xəbər verir ki, “Regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı” ilk dəfə 2004-2008-ci illəri əhatə etməklə start götürüb və ardıcıl olaraq 2019-2023-cü illərə qədər davam etdirilib. Bu dövr ərzində 30 min kilometrə yaxın avtomobil yolu salınıb, 4000-dən çox məktəb binası tikilib və ya əsaslı təmir olunub, kəndlərə qaz, su və elektrik xətləri çəkilib.

Proqramların əsas məqsədi regionlararası inkişaf fərqi min imuma endirmək və əhalini yaşadığı yerdə işlə təmin etmək olub. Əlbəttə, Azərbaycanın regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı istiqamətində son illərdə əhəmiyyətli layihələr həyata keçirilsə də, bəzi rayonlar bu prosesdən kənarda qalıb və struktur baxımından geri qalan bölgələr sırasında yer almaqdadır. Ekspertlər bu rayonların inkişafdan geri qalmasını müxtəlif səbəblərlə izah edir, dağlıq relyef, əlverişsiz iqlim, yol infrastrukturunun zəifliyi, sosial xidmətlərə çıxışın məh-

dudluğu və əhəli axınının güclü olması əsas amillər sırasındadır.

Misal üçün, Daşkəsən rayonu bu baxımdan xüsusi diqqət çəkir. Sənaye potensialına malik olan bu ərazi uzun müddət istismardan kənar qalan mədənləri və tikinti materialları sahələri ilə yadda qalır. Lakin infrastrukturun zəifliyi, əhəlinin kütləvi şəkildə miqrasiya etməsi və yeni sərmayələrin azlığı səbəbindən rayonun iqtisadi dirçəlişi baş verməyib. Halbuki bölgədə metallurgiya, heyvandarlıq və ekoturizm kimi sahələrin inkişafı üçün müəyyən zəmin mövcuddur.

Cənub bölgəsində - Lerik və Yardımli rayonları da coğrafi baxımdan təcrid olunmuş vəziyyətdədir. Sərt iqlim şəraiti, dağlıq relyef və yolların pis vəziyyətdə olması bu rayonlarda sosial-iqtisadi fəallığı aşağı səviyyədə saxlayır. Gənclər arasında Bakıya və ya digər şəhərlərə köç tendensiyası ildən-ilə artır. Bu isə kənd təsərrüfatının və digər sahələrin inkişafını ləngidən əsas amillər-

Regionların inkişafı

YENİ ÜSAVAT
N 105 (8715) 20 iyun 2025

Regionların inkişafı: hansı rayonlar daha çox fayda götürüb?

Bəzi rayonlar proseslərdən kənarda qalıb; Lerik və Yardımli rayonlarında köç tendensiyası ildən-ilə artır



dəndir. Halbuki bu ərazilər ekoloji cəhətdən təmiz kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı və dağ turizmi üçün perspektivlidir.

2020-ci ildə azad edilən Kəlbəcər və Laçın rayonları isə demək olar ki, sıfırdan qurulmalıdır. Bu ərazilər tamamilə dağıdılmış infrastrukturla üz-üzədir. Bununla yanaşı, relyefin müəkkəbliyi, qış aylarında əlçatanlığın məhdudluğu və

təhlükəsizliklə bağlı minalanmış sahələrin mövcudluğu bərpə prosesini xeyli çətinləşdirir. Amma burada yaylaq təsərrüfatı, dağ turizmi və su resurslarına əsaslanan enerji istehsalı gələcək üçün real potensial yaradır.

Kənd təsərrüfatı üzrə müxtəssislər qeyd edir ki, Qax və Oğuz rayonları Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonuna daxil olsa da, bu bölgənin inkişaf tendensi-

yalarından nisbətən geri qalır. Fındıqçılıq və balıqçılıq kimi sahələrin genişləndirilməsi mümkün olsa da, bu istiqamətlərdə genişmiqyaslı layihələrin olması və turizm infrastrukturunun zəifliyi rayonun iqtisadi aktivliyini aşağı səviyyədə saxlayır. Halbuki Oğuz kimi rayonlarda ekoturizm və etnoqrafik mirasa əsaslanan xidmət sahələrinin inkişafı mümkündür. Naxçıvan Muxtar Respub-

likasının bəzi rayonlarında da - xüsusilə Şahbuz, Sədərək və Ordubadda - iqtisadi canlanma aşağı tempərlə gedir. Bu rayonların coğrafi təcrid olunması, yerli bazarların məhdudluğu və turizm potensialının yetərinə dəyərləndirilməməsi onların sosial rifah səviyyəsinin yüksəlməsinə mane olur.

Bu rayonlarda müşahidə olunan ümumi problemlər sırasında işsizlik, gənclərin bölgəni tərk etməsi, investisiya çatışmazlığı və təhsil-səhiyyə infrastrukturunun zəifliyi xüsusilə qeyd olunmalıdır. Geri qalan rayonların inkişafı üçün onlara daha məqsədli dövlət proqramlarının hazırlanması, yerli resurslara əsaslanan layihələrin dəstəklənməsi və özəl sərmayənin cəlbini stimullaşdıran vergi və güzəşt mexanizmlərinin tətbiqi vacibdir. Eyni zamanda bu bölgələrdə peşə məktəblərinin yaradılması, sosial xidmətlərin əlçatanlığının artırılması və kənd turizmi modelinin tətbiqi ilə regionlar daha sürətli və dayanıqlı inkişaf trayektoriyasına daxil ola bilərlər.

Azərbaycan Respublikasının Mədianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Afaq MİRAYIQ

Bu çimərliklərə getməyin - rəsmi

Respublika Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzi Bakı, Sumqayıt, Mingəçevir şəhərləri, eləcə də Lənkəran, Astara və Xaçmaz rayonlarındakı çimərliklərdə monitorinqlər aparıb - nəticələr...

Azərbaycanda çimərlik mövsümü iyunun 15-dən etibarən başlayıb. Abşeron yarımadasında yerləşən çimərliklər müxtəlif kateqoriyalara bölünür: ictimai çimərliklər, özəl çimərliklər, dənizkənarı istirahət mərkəzlərinin ərazisində olan çimərliklər və boş sahələr. Bu çimərliklərin hər biri mövsüm öncəsi hazırlıq işlərinə aprel və may aylarından başlayır. Xüsusən özəl çimərliklərdə və istirahət mərkəzlərində cari təmir işləri görülür, ərazi abadlaşdırılır, sakinlərin və qonaqların rahatlığı üçün şərait yaradılır. Bu işlərin təşkili və icrasına çimərliklərin yerləşdiyi rayonlar üzrə məsul nümayəndələr və Fövqəladə Hallar Nazirliyinin əməkdaşları da cəlb olunurlar. Nazirlik tərəfindən çimərliklərdə mütəmadi olaraq yoxlamalar həyata keçirilir.

Abşeron yarımadasında - Şıx, Sahil, Buzovna, Novxanı, Görədil və Pirşağı çimərliklərində İDEA İctimai Birliyi tərəfindən ictimai çimərliklər yaradılıb. Bu layihə İctimai Birliyin rəhbəri Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə reallaşdırılıb. Layihə çərçivəsində dənizkənarı ərazilərdə yaradılan çimərliklər paytaxt sakinləri və şəhərə üz tutan qonaqlar üçün pulsuz xidmət göstərir. Çimərliklərdə güllüklər, söhbətgahlar, sanitariya qovşaqları, eləcə də avtomobil dayanacaqları təşkil olunub. Mövsüm ərəfəsində ərazilərdə abadlıq və cari təmir işləri

aparılib, bəzi yerlərdə rənglənmə işləri də həyata keçirilib. Bu ərazilərin təmizliyinə xüsusi diqqət yetirilir, tullantıların daşınması üçün əla və tədbirlər görülür.

Qeyd edək ki, ictimai çimərliklərə giriş tamamilə pulsuzdur və bu ərazilərdə heç bir xidmət üçün ödəniş tələb olunmur. Özəl çimərliklərə də giriş ödənişsizdir, lakin göstərilən xidmətlərə (kafedən, güllük və sanitariya qovşaqlarından istifadə və s.) görə ödəniş edilir.

Yay mövsümünə hazırlıq çərçivəsində Səhiyyə Nazirliyinin Respublika Gigiyena və



Epidemiologiya Mərkəzi tərəfindən Bakı, Sumqayıt, Mingəçevir şəhərləri, eləcə də Lənkəran, Astara və Xaçmaz rayonlarında yerləşən çimərliklərdə sanitariya-gigiyenik vəziyyətin qiymətləndirilməsi məqsədilə monitorinqlər aparılıb. Bu barədə Səhiyyə Nazirliyindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, monitorinqlər zamanı dəniz suyunun fiziki-kimyəvi və bakteriooloji göstəriciləri laboratoriyaya üsulları ilə tədqiq edilib.

“Araşdırmalar Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Xəzər Kompleks Ekoloji Monitorinq İdarəsi və Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyi yanında Sula-

nın İstifadəsinə və Mühafizəsinə Dövlət Nəzarət Xidmətinin mütəxəssisləri ilə birgə həyata keçirilib.

May ayından etibarən aparılan müayinələrə Bakı şəhərinin Buzovna, Mərdəkan, Şüvəlan, Türkan, Hövsan, Novxanı, Görədil, Nardaran, Bilgeh, Pirşağı, Şıx, Sahil kimi çimərlik

əraziləri, eləcə də Sumqayıt, Lənkəran, Astara və Xaçmaz rayonlarının sahilboyu əraziləri daxil edilib.

Belə ki, Suraxanı rayonunun Hövsan, Xəzər rayonunun Türkan, Səbəyel rayonunun Şıx, Qaradağ rayonunun Sahil çimərlikləri ilə yanaşı, Xaçmaz rayonunun Niyazoba kəndi, Lənkəran rayonunun Aşağı Nüvədi qəsəbəsi və Sütəmurdov kəndində yerləşən çimərliklərdən götürülən su nümunələrində normadan artıq bakteriooloji çirklənmə aşkarlanıb.

Bu ərazilərdə suyun çirklənmə səviyyəsinin əhalinin sağlamlığı üçün təhlükə yaratdığı və yoluxucu xəstəliklərin yayılmasına səbəb ola biləcəyi bildirilib. Bu səbəbdən qeyd olunan çimərliklərdə istirahət etmək tövsiyə olunmur.”

“Monitorinq nəticələri əsasında Azərbaycan Respublikasının “Su Məcəlləsi”nin 42-ci maddəsinə uyğun olaraq, Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinə çimərliklərdən istifadənin məhdudlaşdırılması və ya dayandırılması ilə bağlı tədbirlərin görülməsi üçün rəsmi müraciət hazırlanır.

Səhiyyə Nazirliyinin Respublika Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzi tərəfindən çimərliklərdə monitorinqlər davam etdirilir”, - deyər məlumat da qeyd olunub.

Şəhənə RƏHİMLİ, “Yeni Məsavət”



ÜSAVAT

Son səhifə

N 105 (8715) 20 iyun 2025



50 il əvvəl Aydan gətirilən şüşənin sirri açıldı

1972-ci ildə "Apollon-17" missiyası zamanı Ayədən astronautlar Yerə qaytardıkları torpaq nümunələri ilə birlikdə miniatur şüşə küreciklər də gətirmişdilər. Ancaq o vaxt bu materialların sirrini açmaq mümkün olmamışdı.

Oxu.Az xəbər verir ki, "Space" nəşrinin məlumatına görə, yalnız müasir texnologiyalar bu şüşələrin mənşeyini aydınlaşdırmağa imkan verib.

Alimlər müəyyən ediblər ki, bu küreciklər Ayda 3.3-3.6 milyard il əvvəl baş verən vulkanik partlayışlar nəticəsində formalaşmışlar. Həmin dövrdə Ayın səthində güclü lava axınları müşahidə olunub və bu proses nəticəsində "Ay dənizləri" adlanan tünd rəngli düzənliklər yaranıb.

Tədqiqatçılar atom tomoqrafiyası və elektron mikroskopiya metodlarından istifadə edərək küreciklərin əmələ gəlmə şəraitini - temperatur, təzyiq və kimyəvi tərkibini öyrəniblər. Məlum olub ki, küreciklərin səthindəki, qalınlığı cəmi 100 nanometr olan təbəqələr vulkanik qazların kondensasiyası nəticəsində çökmüşdür.

Ən maraqlısı isə odur ki, qara və narıncı küreciklərin kimyəvi tərkibi bir-birindən kəskin şəkildə fərqlənir. Qara küreciklərdə daha çox sink sulfid kristalllarına rast gəlinib. Bu da Ayın vulkanik şəraitində zamanla baş verən dəyişiklikləri göstərir.

Bu kəşf Ayın geoloji keçmişini anlamaq baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır.

ABŞ-da itən bir yaşlı qız üç il sonra sağ tapıldı



ABŞ-da bir yaşında itən qacırılan Blessinq Vasso adlı qız təxminən üç il sonra sağ-salamat tapılıb.

Oxu.Az xəbər verir ki, bu barədə "Daily Mail" nəşri məlumat yayıb.

Məlumatla görə, Blessinq bir yaşında olarkən anası Erika ilə birlikdə Çikaqodakı parkların birində yoxa çıxıb. Uşaq həmin vaxt İllinoys ştatının Uşaqlar və

Ailələr Departamentinin nəzarətində olub. Qurumun əməkdaşları azyaşlının itkin düşməsi ilə bağlı dərhal polisə məlumat veriblər.

Azyaşlının axtarışları illərlə nəticə verməyib. Yalnız 2025-ci ilin yazında iş yenidən araşdırılmağa başlayıb. Hüquq-mühafizə orqanları Erika və qızının Kaliforniya və ya Texasda gizlənə biləcəyini ehtimal edərək axtarış elanını yeniləyiblər.

Oğlan körpələrində səssiz təhlükə - sonsuzluğa səbəb



Urologiya Mütəxəssisi Dos. Prof. Dr. Yavuz Onur Danacıoğlu yeni doğulan oğlan körpələrində sıx rastlanan enməmiş xaya probleminin vaxtında müalicə olunmadıqda sonsuzluq və xaya xərçəngi riskini artırdığını bildirib.

Milli.Az xəbər verir ki, enməmiş xaya xayaların qarın boşluğunda qalması ilə yaranır. Bu vəziyyətin ilk 6 ayda öz-özünə düzəlməsi

mümkündür, lakin 1 yaşdan sonra müalicə mütləqdir. Ən uyğun müalicə dövrü 6-18 ay arasındadır.

Həkimin sözlərinə görə,

forniya və ya Texasda gizlənə biləcəyini ehtimal edərək axtarış elanını yeniləyiblər.

Məsələ ilə bağlı irəliləyib 2025-ci ilin iyununda baş verib. Polis əməkdaşları Çikaqo ərazisində axtarışda olan şəxslərin yaşadığı bildirilən evdə yoxlama apararkən, ikinci mərtəbədən boylan bir azyaşlının Blessinqin uşaqlıq fotosuna çox bənzədiyini müşahidə ediblər. Bu müşahidə işin açılmasında həlledici rol oynayıb.

Polis həmin evdə əməliyyat keçirib və uşaq tapılaraq dərhal sosial xidmət orqanlarına təhvil verilib. Onun anası hadisə yerindən qaçmağa cəhd etsə də, saxlanılıb.

orxiopexsi adlanan cərrahi əməliyyat vasitəsilə xayalar lazımi yerə endirilir. Əvvəllər tətbiq olunan hormon müalicələri isə artıq tövsiyə edilmir.

"Gecikən müalicələrdə xayaların çıxarılması belə lazım gələ bilər. İkitərəfli hallarda sonsuzluq riski 40%-ə, xərçəng riski isə 10 qat artır", - deyir o, xəbərdarlıq edib.

Diaqnoz qoyulması üçün ilkin mərhələ fiziki müayinə, daha sonra isə ultrasəs və MRT ilə görüntüləmədir. Bəzən diaqnostik laparoskopiyaya ilə daxili müayinə tələb oluna bilər.

Uşağın xayasında qeyri-adilik müşahidə edən valideynlər dərhal uroloqa müraciət etməlidirlər, çünki bu vəziyyət səssiz, lakin təhlükəli nəticələrə yol aça bilər.

Bunları bilirsinizmi?

- * Bədənimizdəki damarların ümumi uzunluğu 96 min kilometrdir. Bu uzunluqla dünyanı 3 dəfə dolaşmaq olar.
- * İnsan gözü o qədər həssasdır ki, əgər dünya düz olsaydı 60 km uzaqdakı şam işığını görə bilərdi.
- * İnsan beyni dəqiqədə 1000 kəlmə oxuya bilər.
- * İnsan saç 12 ton çəkisi olan yük qaldıra bilər.
- * İnsan bədənindən 30 dəqiqədə çıxan enerji ilə 4 litr su qaynatmaq olar.
- * İnsan bədənində şimpanzədə olan qədər tük var. Lakin onların çoxu görünmür.
- * İnsan sümüyü qranit kimi möhkəmdir. Sümüklər 9 ton yük qaldıra bilər.
- * İnsan beyni kompüter olsaydı saniyədə 38 katrilyon iş görə bilər. Dünyanın ən güclü kompüterini olan "BlueGene" bu rəqəmin 2/1000 görə bilir.
- * Körpələrin əksəriyyəti mavi gözlü doğulur. Lakin ultrabənövşəyi işıqların təsirindən rəng dəyişir.
- * Bir dırnağın tam böyüməsi üçün 6 ay lazımdır.
- * Böyrəklərimizdə 2 milyona yaxın filtr var ki, onlar da hər dəqiqədə 1,3 litr qan təmizləyir.
- * Hər bir insanın özünə xas qoxusu var. Bu qoxu ancaq əkilərdə eyni ola bilər.
- * Çox yuxu görmək yüksək IQ səviyyəsindən xəbər verir.
- * Səhər yuxudan duranda 1 sm daha uzun olur. Bunun səbəbi onurğa qığırdıqlarımızın gün boyunca yığılmasıdır.
- * Bədənimiz hər saniyə 25 milyon yeni hüceyrə istehsal edir.
- * İnsan beyni bütün bədən oksigeninin 20 faizini təkbaşına istifadə edir.
- * Bəzi qadınlar çox insanla müqayisədə dünyanı daha rəngli görürlər. İnsanların əksəriyyətində 3 tip rəng qəbul edə bilər, az qism qadınlarda bu say 4-5 arasında olur.

Şəkərsiz kolanın ürək üçün zərərləri: həkim xəbərdarlıq etdi



Şəkərsiz kola içkisi infarkt və insult riskini artırır. Bu, içkinin tərkibində şəkər əvəzinə istifadə olunan şəkər əvəzediciləri ilə bağlıdır.

Oxu.Az-ın məlumatına görə, bu barədə rusiyalı həkim Elvira Xaçirova Gazeta.ru-ya açıqlamasında bildirib.

"Bu, aşağı kalorili şəkər əvəzedicisi olan eritritdir. Eritrit qan dövranında trombositlərin aktivliyini artırır. Bu isə tromb yaranması üçün əlverişli şərait yaradır. Bu baxımdan şəxsi riskləri nəzərə almaq və hətta şəkəri az olan içkiləri də həddən artıq qəbul etməmək tövsiyə olunur", - deyir Elvira Xaçirova bildirib.

Həkimin sözlərinə görə, ürək-damar sistemində mənfi təsir göstərən bir sıra içkilərin istehlakı məhdudlaşdırılmalıdır, bəzən isə tamamilə imtina edilməlidir: "Belə içkilərə alkoqollu içkilər daxildir. Alkoqol xüsusən də yüksək dozada qəbul edildikdə, qan təzyiqini artırır, ürək əzələsinə toksik təsir göstərir və ürək-damar xəstəliklərinin inkişaf riskini yüksəldir. Eyni zamanda enerji içkiləri də təhlükəlidir. Onların tərkibindəki kofein və digər stimullaşdırıcı maddələr ürək döyüntüsünü və təzyiqi artıraraq ciddi fəsadlara səbəb ola bilər".

Xaçirova onu da qeyd edib ki, qəhvənin həddindən artıq istifadəsi də ürək və qan damarları üçün təhlükəlidir, xüsusilə kofeinə qarşı yüksək həssaslığı olan şəxslər üçün. "Bu səbəbdən daha çox su, qazsız içkilər, şəkərsiz çaylar və şəkər əlavə olunmamış meyvə-təvəz şirələri içmək tövsiyə olunur", - deyir o bildirib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: venimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Son dəqiqə" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Lisensiya N: B 114
SAYI: 1.500